© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Жураўы: Дарога славы | Польскі арыент

STOWAR... MUZEUM
OŚRODEK KULTURY BIAŁORUSK...
w HAJNÓWCE
17-200 Hajnówka, ul. 3 Maja 42
tel. (085) 682 28 50
BIBLIOTEKA

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 13 (422) | ГОД IX | 29 САКАВІКА 1964 г. | ЦАНА 60 ГР

МАКСІМ ТАНК

Кажуць людзі, на ложку цяжэй паміраць.
Пад страхою душа мучыцца, покуль
Знойдзе выхад да зораў, што ў небе гараць,
Да вандроўных аблокаў.

І таму я заўжды ў падарожжах сваіх
На начлег пад страху не прашуся ніколі,
А спыняюся недзе ля дрэў баравых,
Ля калоссяў у полі,

Каб між сэрцам маім і карэннем бяроз
Было толькі лісцё траў ды верас мядовы,
Каб між песняй маёй і блакітам нябёс —
Толькі пошум дубровы.

(З кнігі «Глыток вады»)

ТЭЗІСЫ ПАРТЫІ

ТРЫВАЛЫ ФУНДАМЕНТ

Усе перамены ў нашай краіне за апошнія 20 год цесна звязаны з імем нашай партыі. 20 год партыя стаіць за рулём дзяржаўнай улады. 20 год працоўныя масы на чале з рабочым класам з'яўляюцца гаспадарамі краіны. 20 год мы будуем сацыялізм у народнай Польшчы.

Польшча 1918—1939 гадоў была краінай беднай, з адсталай эканомікай. Прамысловасць не зрабіла ні кроку наперад, прытым існавала беспрацоўе, што з'яўляецца сведчаннем банкроцтва капіталістычнай эканомікі.

Непамерна цяжкімі былі першыя гады народнай Польшчы. За свае хуткія тэмпы адбудовы і развіцця прамысловасці народная Польшча ўдзячна ў першую чаргу рабочаму класу. Прамысловасць развівалася ў гады народнай улады сямімільнымі крокамі. У параўнанні з 1938 годам валавая прадукцыя сацыялістычнай прамысловасці ў 1963 годзе павялічылася ў дзевяць разоў. Сярэдні гадавы прырост прамысловай прадукцыі ў 1946—1963 гадах складаў 15,8%.

Народная Польшча развіла адсутнічаючаю ў перыяд праўлення буржуазіі вытворчасць складаных агрэгатаў і энергетычнага абсталявання, паравых катлоў і электралакаматываў, стварыла суднабудаўніцтва, аўтамабільную, трактарную, хімічную прамысловасці.

Капіталаўкладанні ў аграмаджаную прамысловасць у 1946—1963 гадах склалі 477 мільярдаў злотых (у цэнах 1961 г.). За гады народнай улады вырасла армія інжынераў, знікла беспрацоўе, ліквідавана эксплуатацыя краіны іншаземным капіталам і эксплуатацыя працоўных капіталістамі і памешчыкамі.

Параўнанне вынікаў развіцця польскай прамысловасці за даваенныя 20 год і за пасляваенныя дваццацігадовы перыяд з'яўляецца красамоўным доказам перавагі сацыялістычнай эканомікі над капіталістычнай.

У тэзісах ЦК параўноўваецца сельская гаспадарка буржуазнай і народнай Польшчы. У сельскай гаспадарцы буржуазнай Польшчы пануючае становішча займалі памешчыкі і сярэднеземельныя сяляне. Абшарнікам прыналежала дзве трэціх усіх гаспадарак з надзелам звыш ста гектараў.

Народная Польшча вырашыла асноўныя праблемы, хвалюючыя сялян. У выніку аграрнай рэформы сялянам было перададзена больш 6 мільёнаў гектараў зямлі.

(Працяг на стар. 2)

ЛЮДЗІ ДВАЦЦАЦІГОДДЗЯ

У ПОШУКАХ СОНЦА

У белым фартуху застала яго ў пакоі Акадэміі. На століку, пры якім села, стаяў зялёны вазон.

— Біялогія. Гаворыцца, што гэта навука аб жыцці, — сказала я, — значыць вы з самым жыццём працуеце.

— Жыццё — гэта сонца, — адказаў дацэнт др біялогіі Васіль Чэчуга — кіраўнік кафедры біялогіі Беластоцкай Медыцынскай Акадэміі. — Без яго не маглі б жыць ні людзі, ні расліны. Ды расліны больш любяць сонца, чым людзі, і таму маюць больш у сабе жыцця. А найбольш, як аказваецца, тыя найменшыя жывыя істоты — ні то жывёліны, ні то расліны, якія жывуць у вадзе. Мы завем іх фітапланктонам. Ведаеце, яны ловяць аж 80% усе сонечнай энергіі, а чалавек толькі 10%.

Каб мог чалавек спажыць водныя дробныя істоты — фітапланктон, на колькі сталі б мы багацейшымі і здаравейшымі! Гэта магчыма. Над гэтым працуюць вучоныя. Свой немалы ўклад у гэтую галіну ўносіць і вучоны беластоцкі дац. др Чэчуга. 33 навуковыя працы менш як за 10 год працы ў Акадэміі, надрукаваныя ў краіне і за граніцай (5 — Англіі, 3 ў СССР, па адной ў ФРГ і Галандыі). Кантакты з вучонымі сусветнай славы. Лісты з 25 краін ад 94 вучоных, якія ўжо знаёмы ці хочуць пазнаёміцца з працамі нашага вучонага. Найбольш з ЗША, Чэхаславакіі і СССР. Але таксама з Японіі, Паўднёвай Афрыкі, Індыі, Ізраіля, Малаю, Аўстраліі.

Такі фінал Дваццацігоддзя ў жыцці 33-гадовага чалавека і вучонага, які гаворыць: «Я не саромлюся нідзе і ніколі сказаць, што толькі дзякуючы народнай уладзе быў магчымы мой рост і старт». Ён рос і сталеў разам з ростам і сталасцю Народнай Айчыны. І зросся з ёю, як зраслося многа людзей. З'яўляецца чыстым прадуктам народнага сацыялістычнага ладу. Каб прасачыць гэта, скочым у далёкія ці недалёкія часы да 1939 года. Затрымаемся ў вёсцы Плюцічы ў Бельскім павеце.

Убачым тут у сям'і гаспадара на трох гектарах некалькігадовага хлапчука. Хлапчук гэты, як часта дзеці ў яго ўзросце даглядае і дакармлі-

(Працяг на стар. 5)

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

КАБ БЕЗ ПАЖАРАЎ

На працягу 1963 года больш тысячы разоў узнімаў свае страшэнныя крылы гэты чырвоны певень над будынкамі вёсак, мястэчак і гарадоў Беласточчыны. З дымам пайшло дабро, вартасць якога дасягае амаль 50-ці мільёнаў злотых. Больш тысячы разоў нейкі чалавек, нейкая сям'я ламала рукі ад гора, больш тысячы разоў дзесьці на кагосьці нечакана абрушвалася няшчасце, якога не мог прадбачыць, якога ніколі не спадзяваўся.

— Што найчасцей бывае прычынай пажару? — пытаем капітана Яўгенія Біліцкага, ваяводскага інспектара Саюза добраахвотных супрацьпажарных каманд.

— Найчасцей вінаваты самі людзі, людская неразважлівасць і бяздумнасць. Панадворак зацярушаны саломай. Гаспадар або члены яго сям'і ходзяць тут і кураць. Вечар. Гаспадыня бярэ нафту і налівае яе ў запаленую газоўку. Пабівае шкло ў фанара. Селянін заклейвае паперкай дзірку і ходзіць па хлявах, па гумне. **А хопіць толькі адной іскры.** Прыклады чалавечай нядбайнасці могуць быць рознымі. На паддашах поўна смецця і паловы, непрачышчаныя коміны, дзіркі ў дымаправодах. Усё гэта такія простыя справы, што кожны селянін сам можа справіцца з імі. Патрэбна толькі крыху ахвоты і развагі. **Тады, магчыма, не было б гэтых чатырохсот пажараў, якія ўзніклі ў мінулым годзе выключна з віны дарослых.**

— Гавораць, што дзеці часта з'яўляюцца прычынай пажару.

— Часта? Хіба, не. Паводле нашай статыстыкі з віны дзяцей узнікла на Беласточчыне ў мінулым годзе 83 пажары. Гэта толькі 8,3% агульнай колькасці пажараў. Цешыцца аднак няма чым. Дзеці застаюцца без апекі, асабліва летам, у час сенакосаў або жніва. Усё тады сухое, гарыць, як порах. А дзіця хоча і агонь разлажыць, і папяросу часам «закурыць», і проста запалкамі пагуляць. Усё гэта такое цікавае! А вынікі... Выхад? Не даваць і не прадаваць дзецям запалак! А там, дзе гэта толькі магчы-

(Працяг на стар. 4)

Беласток хутка змяняе свой воблік. На месцы драўляных домікаў, вырастаюць новыя шматпавярховыя жылыя гмахі. На здымку: пры скрыжаванні вуліц Варшаўскай і Мархлеўскага на месцы разабранай старой каменіцы вырас вось гэты гмах. Пакуль што ён не атынкаваны, але ўжо ў вокнах відаць фіранкі і кветкі. Значыць, у новых кватэрах жывуць людзі.

Фота В. Рудчык

УВАГА, МАСТАЦКАЯ САМАДЗЕЙНАСЦЬ

АГЛЯДЫ ГУРТКОЎ

ГП БГКТ паведамляе, што ў красавіку і маі гэтага года будуць праводзіцца агляды аматарскіх гурткоў (тэатральных, харавых, танцавальных і г. д.), якія падрыхтавалі новы рэпертуар на беларускай мове.

Агляды будуць праводзіцца ў паасобных раёнах па 4—5 гурткоў. Прадбачваецца наступны падзел: Гайнаўскі павет — 3 раёны, Бельскі павет — 2 раёны, Беластоцкі, Сакольскі і Сямяціцкі паветы па адным раёне. Максімальны час выступлення гуртка — 1 гадзіна.

Для найлепшых гурткоў раёнаў прадбачваюцца наступныя ўзнагароды: I узнагарода — 800 злотых, II узнагарода — 600 зл. і III узнагарода — 400 злотых.

(ую)

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

У ВАЕННАЙ ТАНАЦЫІ

Нельга не звярнуць увагу на апошні з'езд заходнегерманскай хрысціянска - дэмакратычнай партыі — CDU. У яе руках 15 год знаходзіцца ўлада над Заходняй Германіяй. Ад яе, гэтай партыі, залежыць унутраная і замежная палітыка. Інакш кажучы, Заходняя Германія па волі іменна гэтай партыі стала найбольш мілітарнай дзяржавай у Еўропе, імкнецца да рэвізіі дагавораў і рэваншу.

Што ж важнага адбылося на апошнім з'ездзе партыі, які быў скліканы ў горадзе Ганавер? Перш за ўсё знайшла поўнае прызнанне палітыка Адэнаўэра і блізкіх яму людзей, як Барцэль, Клісінг, Гутэнберг. Перамагла яшчэ раз найбольш крайняя нямецкая рэакцыя. Адэнаўэра зноў выбралі старшынёй партыі, прытым, цяпер галасавала за яго больш дэлегатаў, чым два гады таму назад, на з'ездзе партыі ў Дартмундзе. (Тады галасавала супраць 70 дэлегатаў, а цяпер — усяго 29). І так, гэты з'езд аднагалосна падтрымаў Адэнаўэра і рэакцыйную палітыку ў Заходняй Германіі.

Эргард, цяперашні канцлер Заходняй Германіі, вопытны палітык, цалкам перайшоў на пазіцыі, якія займаў раней Адэнаўэр. Тым самым перакрэсліў ён рэшткі спадзяванняў некаторых яго прыхільнікаў, якія лічылі на яго больш эластычную замежную палітыку і палітыку аб'яднання Германіі. У сувязі з гэтым міністр замежных спраў Шрэдэр, які на сваю руку пачынаў перагаворы з СССР і сацыялістычнымі дзяржавамі, застаўся адзінокім у сваіх пачынаннях і нікім незаўважаным на з'ездзе. Ніхто не запрасіў яго ані ў прэзідыум з'езда, ані ў першыя, прызначаныя для міністраў рады. Ён прыглушаным голасам апраўдваў сябе, бы той вучань, што не вывучыў урок. Адзінота Шрэдэра, калі так можна сказаць, сведчыць аб тым, што Заходняя Германія парывае з рэшткамі рэалістычнай палітыкі.

«Савецкі Саюз, — гаварыў Клісінг, — не змяніў сваёй палітыкі па германскаму пытанню»... і таму Клісінг, выступаючы ад імя праблемнай групы з'езда, падкрэсліў, што «...група рашуча выступае супраць такой разрадкі напружанасці, якая давяла б да прызнання фактычнага стану».

Такія словы і сцвярджэнні абазначаюць недапушчэнне да непасрэдных перагавораў з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікай па германскаму пытанню і, зрэшты, усе так зразумелі гэтыя словы Клісінга. З'езд сцвердзіў, што і далей асновай палітыкі Бона па германскаму пытанню павінна быць нязменнае патрабаванне Заходняй Германіі прызнаць яе прадстаўніком усяго нямецкага народа і недапушчэння да абмежаванняў ва ўзбраенні. Дарэчы, міністр вайны фон Хасель таксама гаворыць тое самае, што раўназначна афіцыяльнай адмове ад польскіх прапаноў у справе спынення гонкі ўзбраення і вывядзення з цэнтральнай Еўропы атамнай зброі. Заходняя Германія, аказваецца, не імкнецца да найменшай нават дыскусіі над справай умацавання міру ў цэнтральнай Еўропе.

Будучыню Заходняй Германіі гэта партыя бачыць у цесным саюзе з Паўночна - атлантычным пактам. Цесны мілітарны саюз з Вашынгтонам і Парыжам Клісінг прызнаў «жыццёвай неабходнасцю» для Заходняй Германіі. «НАТО, — заявіў ён, — павінна расці толькі ў ваенным саюзе і стаць палітычным інструментам каардынацыі намераў арганізацыі».

Зразумела, што ўспомнены з'езд з радасцю прывітаў план утварэння супольных нуклеарных сіл, які Заходняй Германіі дае магчымасць распараджацца (мець) нарэшце атамныя і вадародныя бомбы. Гэты план названы вялікай палітычнай падзеяй.

З вышэй сказанага ясна вынікае, што ў сучасны момант Заходняя Германія з'яўляецца найбольш ваяўнічай дзяржавай у Еўропе.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ТРЫВАЛЫ ФУНДАМЕНТ

(Працяг са стар. 1)

У 1961—1963 гадах у параўнанні з 1934—1938 гадамі вытворчасць мяса ўзрасла больш чым на 127 працэнтаў, вытворчасць малака — на 45,6 працэнта. Вытворчасць сельскагаспадарчых машын павялічылася ў параўнанні з 1938 годам у 8 разоў. Па даных на канец 1963 года, электрыфікавана 70 працэнтаў сялянскіх гаспадарак і 96 працэнтаў пэгээраў. Узрасла прадукцыйнасць працы. Палітыка партыі і ўраду адкрывае перад сельскай гаспадаркай новыя шырокія перспектывы далейшага развіцця.

Далей у тэзісах гаворыцца аб карэнных зменах у размеркаванні нацыянальнага даходу, у жыллёвым будаўніцтве (у 1950—1963 гадах пабудавана 4.276.000 пакояў), у асвеце, навуцы, ахове здароўя і ў галіне сацыяльнага забеспячэння. Сярэднія і прафесіянальныя школы ў народнай Польшчы закончыла 2.645.000 чалавек, вышэйшыя навучальныя ўстановы — 327 тысяч чалавек.

Першы раздзел тэзісаў заканчваецца словамі: крыніца сілы народнай Польшчы заключаецца ў сацыялізме. IV з'езд ПАРП знойдзе ў выніках 20-годдзя Народнай Польшчы трывалы фундамент, на якім ён пабудуе праграму далейшага развіцця матэрыяльна - тэхнічнай базы сацыялізма ў нашай краіне.

Другі раздзел тэзісаў — дырэктывы аб эканамічным развіцці Польшчы на 1966 — 1970 гады — абмяркуем у наступным нумары.

ШЛЯХАМІ ДВАЦЦАЦІГОДДЗЯ

З СЯМЯЦІЦКАГА Ў БЕЛАСТОК

У рамках нашай экскурсійнай акцыі Беласток адведала 85-асабовая група моладзі з Сельскагаспадарчага тэхнікума ў Чартаеве (Сямяціцкі павет). Яны пабачылі Фасты, фанерную фабрыку, сам горад, а вечарам былі ў тэатры на п'есе «Кард'ян». (вл)

...у Гайнаўскім павеце ёсць 15 вясковых самаабслуговых спажывецкіх магазінаў. І што цікава, няма ў іх пакражаў, што сведчыць аб сумленнасці вясковых пакупнікаў. Усе крамы памяшчаюцца ў новых будынках, якіх пабудаваў за апошнія тры гады Гайнаўскі ПЗГС аж 94. (вл)

10 мая пленум ГП БГКТ

21 сакавіка адбылося супольнае пасяджэнне прэзідыума ГП і экзекутывы партыйнай арганізацыі пры ГП і рэдакцыі «Ніва», а таксама камісій культуры і прапаганды. Былі абмеркаваны наступныя справы: удзел БГКТ у адзначэнні XX гадавіны народнай Польшчы, дзейнасць Беластоцкага павятовага аддзела БГКТ у Міхалове, падрыхтоўка аддзелаў да павятовых аглядаў мастацкіх калектываў, праца лектарскай групы, тэматыка радыёгутарак.

Прэзідыум пастанавіў на 10 мая склікаць пленарнае пасяджэнне ГП. У павестцы пленума будуць стаяць два пункты: як БГКТ уключылася ў адзначэнне дваццатай гадавіны народнай улады, і як выконваюцца пастановы IV з'езда БГКТ.

У 100 гадавіну смерці К.Каліноўскага

У сувязі з 100 гадавінай з дня смерці Кастуся Каліноўскага ў памяшканні ГП 21 сакавіка адбылася ўрачыстая акадэмія. З дакладамі аб жыцці і дзейнасці Кастуся Каліноўскага выступілі Францішак Берніковіч і паэт Алесь Барскі. Інструктар ГП Вера Юшчук прачытала верш і ўрывак з апавядання, напісаныя Алесем Барскім аб Кастусю Каліноўскім. У мастацкай частцы выступіў драмгурток з вёскі Паўлы (Бельскі павет) з дзвюма пастаноўкамі — «Валодзін гальштук» і «Боты». Дэманстраваўся савецкі кінафільм.

мх.

СПОРТ

ДРОГАШ „У МІНІЯТУРЫ"

...Гонг! Пачалася чарговая фінальная сустрэча па боксу на першынства Польшчы сярод юнакоў. На рынгу беластачанін Галонзка і Ярэмовіч з Уроцлава. Галонзка паспяхова адбівае атакі агрэсіўнага праціўніка, а затым пераходзіць у атаку і кожную з іх канчае левым або правым серпам. Усё больш выразна вырысоўваецца яго перавага. Балельшчыкі ўстаюць з месц. Такой сустрэчы ўжо даўно не было на люблінскім рынгу. Гэта сапраўдны канцэрт! Беластачанін стаў рэкардсменам і заваяваў узнагароду, прызнаную лепшаму баксёру. Пасля гэтай сустрэчы яго празвалі Дрогашам «у мініятуры».

— Хуткасць, толькі хуткасць — такі мой дэвіз, — так пачаў размову з намі Янка Галонзка. — Я не маю накаўтуючага ўдару, але і не пазволю часта трапляць праціўніку.

— Заінтрыгавала мяне ваша форма. Ніколі яшчэ не бачыў вас у вайсковым мундзіры.

— Я з'яўляюся выхаванкам музычнай школы Падляшскай часці КБВ. Вучуся іграць на саксафоне.

— Якія ў вас спартыўныя намеры на бліжэйшы час?

— У апошні час жыву ў Варшаве на пункце пад-

(Працяг на стар. 5)

Рэд. Л. Тарасевіч (злева) у размове з Янкам Галонзкам.

УСПАМІНЫ КАМУНІСТАЎ

13)

У арышце было сабрана больш дваццаці асоб, у тым ліку тры жанчыны. Гледзячы на арыштаваных, было ясна, што арышты рабіліся не прыпадкова, а пры дапамозе добра асвядомленага ў нашай дзейнасці правакатара. Усе арыштаваныя былі актыўнымі дзеячамі «Грамады», але сярод іх было пяць членаў райкома партыі — Антон Расінскі, Аляксандр Дзежка, Марыя Сляўка, Мотыль Левін, Аляксандр Гулінскі — і тры члены райкома камсамола — Захар Мяленец, Васіль Апуневіч і я, а рэшта — пераважна сакратары партыйных або камсамольскіх ячэек. Амаль кожнаму шпікі рабілі праўдзівыя закіды ў камуністычнай дзейнасці. Гэта нас вельмі непакоіла. Правакатар ёсць, але хто ён, ці знаходзіцца між намі?.. Хіба не, бо ці ж арыштоўвалі б свайго прыслужніка? А можа... для маскіроўкі...

16 студзеня па поўдні выклікалі 15 асоб, пагрузілі ў аўтобус і павезлі ў Гродна. 7 ці 8 асоб, у тым ліку мяне і Расінскага, затрымалі ў Бераставіцы. Гэта нам выдалася надта падазроным. Чаму нас, кіраўнікоў раёна, не павезлі ў Гродна, з арыштаваным актывам, а пакінулі тут, з тымі, супраць каго не мелі сур'ёзных абвінавачванняў?

Раніцай 17 студзеня справа часткова выяснілася: Расінскага і мяне пасадзілі ў сані і павезлі са звонам бубянцоў на вакзал, скуль цягніком адправілі ў Беласток, што было для нас яшчэ больш дзіўным.

У Беластоку мы зараз апынуліся ў моцна перапоўненым дэфензіўным арышце. Гадзін 4—5 трымалі нас абодвух разам у маленькім пакойчыку, потым павялі на першы паверх на допыт. Пасля некалькіх уступных пытанняў аб маёй «антыдзяржаўнай» дзейнасці і выяўляючых займаныя мною ў гэтай дзейнасці арганізацыйныя функцыі, шпікі станоўча дамагаліся прызнацца да стаўленых мне абвінавачванняў. Пачуўшы з майго боку адмову, пачалі мяне катаваць. Метады катавання, ужываныя ў беластоцкай дэфензіве, былі ўжо вядомыя па ўсёй Польшчы. У гэтым напрамку канкурыравала з беластоцкай дэфензівай толькі дэфензіва ў Луцку на Заходняй Украіне.

Катавалі нас усю ноч: білі гумовымі палкамі па пятах, па грудзях, прыкрытых мокрай анучкай (каб не было сінякоў), сціскалі пальцы, між якімі былі заложаны алоўкі, цягалі за валасы, лілі ваду ў нос. Абвінавачванні павялічыліся. Абодвум нам дайшло яшчэ членства ў акружным камітэце, Расінскаму — у партыйным, а мне ў камсамольскім. Было для нас справай яснай, што дэфензіва намагаецца стварыць судовую справу з акружных і цэнтральных дзеячоў КПЗБ і КСМЗБ і ўключыць у гэтую справу нас дваіх. Катавалі нас і наступную ноч.

Не дабіўшыся, чаго хацелі, адправілі нас да следчага суддзі, які для фармальнасці спісаў пратакол допыту абвінавачаных з арт. 102 (але допыт быў без катавання) і паслаў у беластоцкую турму.

У турме каля трох месяцаў трымалі нас у адзіночных камерах і ў ізаляцыі ад рэшты палітычных вязняў. Але ў камеры, прызначанай на адну асобу, трымалі тры асобы. Потым перавялі ў агульныя камеры, у якіх змяшчалася па 15—20 асоб.

Сядзелі ў той час у беластоцкай турме такія выдатныя дзеячы КПЗБ, як Вера Харужая, Розенштайн (Скульскі), Арэхва (Маліноўскі), Шайкоўскі, Бабровіч і іншыя.

Палітвязні ў турмах буржуазна - памешчыцкай Польшчы, у тым ліку і ў беластоцкай турме, цяжкімі змаганнямі, шматдзённымі галадоўкамі, пры падтрымцы ў гэтых змаганнях працоўных Польшчы, дабіліся для сябе значных правоў. Яны карысталіся ўласнай грамадскай вопраткай, двухгадзіннай свабоднай прагулкай, атрымлівалі кнігі, газеты, пісьмовыя прылады, мелі права на спатканні без кратаў.

Палітзняволеныя сядзелі ў асобных ад крымінальных вязняў камерах і мелі права арганізавацца ў так званую «камуну». У склад турэмнай «камуны» ўваходзілі ўсе палітычныя вязні: камуністы, беспартыйныя рэвалюцыйныя дзеячы і члены іншых радыкальных партый. У «камуне» існавала простая, усіх абавязваючая жалезная дысцыпліна, без якой немагчыма было б весці барацьбу за ўтрыманне здабытых правоў, на якія турэмныя ўлады стараліся пасягаць ад пачатку санацыйнай улады. І таму выключаліся з «камуны» такія палітвязні, нават камуністы, якія не падпарадкоўваліся ўстаноўленым правілам. Гэта былі рэдкія выпадкі.

Члены кампартыі былі арганізаваны ў партыйную турэмную арганізацыю, на чале якой быў партыйны камітэт, які складаўся з трох асоб. Партыйны камітэт кіраваў выхаваўчай работай сярод членаў «камуны» і яе барацьбой. Ён падтрымліваў

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

З ТЭАТРУ

Фота са «Спакусы» — камедыі, якая зараз ідзе ў тэатры імя Вянгеркі.

Яна — Зыта Паломская. Ён — Януш Барбурскі. Аб пастаноўцы мы пісалі ў папярэднім нумары «Нівы». (вл)

ДАРОГА СЛАВЫ

АНТЫФАШЫСЦКІЯ КАМІТЭТЫ

Успамінае **Рыгор Саевіч,** былы дзеяч КПЗБ, арганізатар і старшыня антыфашысцкага камітэта ў Навасадах, Гайнаўскага павета.

«Ад дзён гітлераўскага нападу прайшло некалькі тыдняў. Быў ужо ліпень 1941 года. Большасць членаў нашай ячэйкі КПЗБ засталася на месцы. Мы сустрэліся, паразмаўлялі і ад таго ўсё пачалося.

У ліпеньскую ноч у клуні аднаго з нашых сяброў у Навасадах сабралася некалькі КПЗБ-оўцаў. З горычу мы гаварылі аб становішчы, але адначасова аб перамозе над гітлераўцамі. Справу паставілі канкрэтна: трэба дзейнічаць і ў першую чаргу нам, камуністам. Якраз тады, у тую ноч мы залажылі пачатак антыфашысцкага камітэта. Мяне выбралі старшынёй. Як прыпамінаю, у склад нашага камітэта ўвайшлі Марк Вашчэнка, Максім Антанюк, Павел Трашчотка, Ян і Павел Яншак, Юрка Васілюк і іншыя. Разам нас было адзінаццаць. Мы вырашылі дзейнічаць у трох напрамках: збіраць зброю, пісаць антыфашысцкія лістоўкі і дапамагаць савецкім таварышам, якія хаваліся ў Белавежскай пушчы. Паколькі ў наваколлі можна было знайсці нямала зброі, мы хутка мелі ўжо добры яе запас. Знайшлася пішучая машына. Мы зрабілі першыя антыфашысцкія лістоўкі.

Белавежская пушча была вельмі добрым месцам схованкі для савецкіх салдат і афіцэраў. Былі тут большыя і меншыя групы, якія моцна адчувалі патрэбу ў нашай дапамозе. Некалькі савецкіх афіцэраў адыгралі вялікую ролю ў арганізацыі антыфашысцкага падполля і партызанскіх груп, як, напрыклад, Іван Іванавіч Крылоў, маёр Ігар Бабайлаў, Васіль Канцэндайла. Гэта яны дапамагалі арганізаваць антыфашысцкія камітэты, якіх рабілася з кожным днём усё больш у Гайнаўскім павеце.

У ліпені 1941 года група савецкіх воінаў пад кіраўніцтвам Івана Крылова з вялікай рызыкай вызваліла з лагера для ваеннапалонных у Гайнаўцы 100 чалавек. Усе яны пайшлі ў пушчу і пазней увайшлі ў склад партызанскіх атрадаў.

Я асабіста і наш антыфашысцкі камітэт хутка звязаўся з Крыловым і яго людзьмі. Мы аказвалі ім дапамогу і нават удзельнічалі ў вызваленні групы савецкіх ваеннапалонных, якіх немцы прывязлі на работу ў вёску Пасталова.

Рыгор Саевіч.

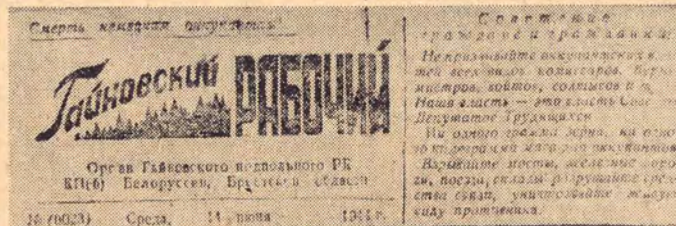
Восенню 1941 года я працаваў у пушчы. Гэта аблягчала сувязь з савецкімі таварышамі, якіх тады было ў пушчы больш пяцісот чалавек, а яшчэ дзвесце хавалася па вёсках у раёне Гайнаўкі. Немцы перавялі мяне працаваць на фабрыку сухой дыстыляцыі драўніны ў Гайнаўку. Гэта дапамагло навязаць кантакт з антыфашыстамі ў горадзе.

Ужо на пачатку 1942 года савецкія партызанскія групы з пушчы правялі некалькі дыверсійных выпадаў. У сакавіку на чыгунцы Гайнаўка — Нараўка раскруцілі рэльсы і пусцілі такім чынам пад адкос вайсковы транспарт. У пушчы спалілі некалькі аўтамашын з немцамі. Часта атакоўвалі і псавалі лясную вузкакалейку. І мы, члены антыфашысцкіх камітэтаў, удзельнічалі ў многіх дыверсіях».

Навасады і Дубіны — гэта суседнія вёскі на ўскраіне Белавежскай пушчы. І тады, калі Саевіч з сябрамі арганізоўваюць антыфашысцкі камітэт у Навасадах, пачынаюць дзейнічаць КПЗБ-оўцы ў Дубінах.

(Працяг у наступным нумары)

А. АМІЛЬЯНОВІЧ

Смерть немецким оккупантам!

Гайновский рабочий

Орган Гайновского подпольного РК КП(б) Белоруссии, Брестской области

К трудящимся Гайновского района

«Гайнаўскі рабочы» — падпольная антыфашысцкая газета, якая друкавалася ў Гайнаўцы і якую распаўсюджвалі члены антыфашысцкага падполля.

СПАДЧЫНА

ВАЛЯНЦІН ВАНЬКОВІЧ

У мінулым беларускай культуры, асабліва мастацтва, віднае месца займаюць выпускнікі Віленскай школы мастацтва (1795—1803), якая ад 1803 года была перайменавана ў факультэт жывапісу, скульптуры і гравюры Віленскага універсітэта і праіснавала да 1832 года.

На працягу 37-гадовага існавання гэтай выдатнай вышэйшай навучальнай установы ў ёй працавалі выкладчыкамі шэраг вядомых мастакоў - педагогаў, такіх, напрыклад, як Францішак Смуглевіч і Ян Рустэм. Спачатку пад мастацкім кіраўніцтвам Ф. Смуглевіча, а потым Я. Рустэма тут дасканалілі свае таленты юнакі пераважна з Беларусі і Літвы. Атмасфера дэмакратызму, якая панавала ў гэтай навучальнай установе, спрыяла значнаму наплыву ў яе класы прадстаўнікоў здольнай моладзі з асяроддзя збяднелай беларускай шляхты, дробных гандляроў, а нават рамеснікаў. Часы росквіту навучальнай установы прыпадаюць на перыяд 1807—1832 гадоў, калі яе ўзначальваў Ян Рустэм. Так, напрыклад, у 1820 годзе навучэнцы арганізавалі выстаўку сваіх работ у Вільні. На выстаўцы было 136 карцін, эскізаў, гравюр. Мастацкая вышэйшая навучальная ўстанова карысталася ў моладзі вялікай папулярнасцю. Даволі прыпомніць, што ў 1821 годзе яна налічвала ў сваіх класах 45 жывапісцаў і 16 скульптараў. У ліку іх знаходзіўся і Валянцін Ванькові́ч — адзін з яе лепшых вучняў.

Валянцін Ванькові́ч нарадзіўся ў 1799 годзе ў вёсцы Калужыцы, Ігуменскага павета, Мінскай губерні, у сям'і беларускага шляхціча. Вучыўся ён спачатку ў Полацку, а затым паступіў на факультэт жывапісу Віленскага універсітэта. Тут ён выяўляе свае незвычайныя здольнасці і працавітасць, што ставіць яго ў лік найлепшых вучняў. Пасля заканчэння факультэта ў 1824 годзе Ваньковіч быў накіраваны ў Пецярбургскую акадэмію мастацтва. Там у 1825 годзе за свой малюнак ён здабывае срэбную медаль, а ў 1827 годзе за працу «Подзвіг маладога кіеўляніна» мастак атрымоўвае залатую медаль.

У час пабыту ў Пецярбургу Ваньковіч блізка сышоўся з прадстаўнікамі перадавой дэмакратычнай інтэлігенцыі. У выніку сяброўства з Міцкевічам і Пушкіным ён малюе кампазіцыйны «Партрэт Міцкевіча на скале Аю-Дага» (на здымку). Нягледзячы на выдатныя здольнасці і немалую ўжо славу, Ваньковіч не атрымаў у «паўночнай сталіцы» — Пецярбургу сталага месца працы і ў 1831 годзе ён вяртаецца ў сваю родную вёску Калужыцы, а неўзабаве пасяляецца ў вёсцы Сляпянка пад Мінскам і тут займаецца жывапісам. Хутка яго мастацкая майстэрня становіцца цэнтрам мастацкага руху Мінска.

Слава аб выдатным жывапісцу хутка пашыраецца не толькі на беларускіх землях, але і далёка па-за яе межы. Неўзабаве адна з яго карцін «Святая мадонна» была набыта парыжскім мастацкім музеем Луўр і выстаўлена на пуб-

(Працяг на стар 4)

сувязь з «воляй», атрымліваў адтуль дырэктывы і партыйную літаратуру. Прадстаўніком «камуны» ў адносінах з уладамі быў вызначаны партыйным камітэтам стараста, які ўзначальваў турэмны камітэт у складзе трох ці пяці асоб, выбраных усімі членамі «камуны».

Кожны дзень жыцця «камуны» быў строга арганізаваны паводле ўстаноўленых правілаў і плану дзеяння. Увесь час між снеданнем і абедам быў прысвечаны вучобе. Вывучаліся агульнаадукацыйныя прадметы, палітычная эканомія і тэорыя марксізма - ленінізма. Час пасля вячэры прысвячаўся на сходы, палітінфармацыі, рэфераты, дыскусію і ўласныя заняткі. Гэта ўсё адбывалася, вядома, у «нармальны і спакойны» час, калі не вялася ў той ці іншай форме барацьба супраць атакі турэмных уладаў на крывава здабытыя правы палітвязняў. Хто прыходзіў у турму без адукацыі або непісьменны (а бывалі і такія выпадкі), пасля адбыцця прысуду ў такіх абставінах выходзіў з турмы са здабытай адукацыяй, палітычнай свядомасцю і адпаведна падрыхтаваны да далейшай актыўнейшай дзейнасці ў камуністычным руху.

Прага да ведаў у мяне была такая вялікая, што як толькі апынуўся ў турме, я проста накінуўся на вучобу. Мне хацелася прымаць удзел ва ўсіх групах навучання. Але адукацыяй нас, асабліва маладых, кіравалі адпаведныя людзі — педагогі. Я не наракаў на збытак часу, а нават адчуваў часта недахоп яго. Апрача рэгулярнай вучобы я многа чытаў, хоць на чытанне літаратуры не было шмат часу.

Расінскага і мяне аднак не далучылі да беластоцкага працэсу, а перадалі разам са справамі з нашага, Вяліка-Берастаўіцкага раёна ў гродзенскую пракуратуру. У нашай справе было 15 чалавек. 10 чалавек чакала ў турме да суда аж два гады. 5 асоб у год пасля арышту былі звольнены.

У кастрычніку ці лістападзе 1928 года мы атрымалі акт абвінавачвання, а ў снежні Расінскага і мяне перавезлі ў гродзенскую турму, бо на 8 студзеня 1929 года быў вызначаны судовы разгляд.

З таго, што ўсе абвінавачванні, якія высоўваў супроць усіх нас пятнаццаці пракурор, былі трапнымі і што ніхто з абвінавачаных не злажыў на нікога паказанняў, для нас поўнасцю было ясна, што паліцыя мела правакатара, які падаў ёй факты аб нашай камуністычнай ці камсамольскай дзейнасці і што правакатарам з'яўляецца асоба, якая знаходзілася пры раённым кіраўніцтве. Нашы падазрэнні, што правакатарам з'яўляецца Марыя Сяляўка, пацвердзіліся, калі пасля атрымання акта абвінавачвання нас дапусцілі да азнаямлення з судовымі актамі справы. Мы знайшлі там паказанні Марыі Сяляўкі на ўсіх амаль абвінавачаных аб камуністычнай дзейнасці і пісьмо яе да пракурора, у якім яна просіць, каб не выклікаць яе сведкай у суд, бо ўжо ад часу звальнення з арышту байкатуюць яе не толькі знаёмыя, але і сваякі.

У пісьме яна пагражала, што калі змусяць яе стаць перад судом, дык тады яна адмовіцца ад сваіх паказанняў. Мы былі вельмі здзіўлены, што такі дакумент пракурор далучыў да судовых актаў. Пісьмо гэтае мы перапісалі і праз партыйны турэмны камітэт перадалі арганізацыі «на волю».

НЕ СВЕЦІМ ВАЧЫМА

У «Доме хлопа» ў Варшаве адбылася нядаўна ўрачыстасць ацэнкі І этапу конкурсу «Вёска бліжэй да тэатра». На ўрачыстасць быў запрошаны дырэктар беластоцкага аддзела «Грамады», перадавога ў краіне. (На 260 тысяч асоб, перавезеных аддзеламі «Грамады» ва ўсёй краіне ў 1963 годзе з вёсак у тэатры, 40 тысяч належыць нашай «Грамадзе»). Міністр Культуры асабліва падкрэсліў заслугі беластоцкага аддзела ў арганізаванні турыстычна - краязнаўчых экскурсій з вёсак. Прадстаўнікі Беластока, Познані, Лодзі, Варшавы атрымалі ўзнагароды Міністра Культуры.

На здымку: дырэктар нашай «Грамады» **Лешэк Каралеўскі** атрымлівае ўзнагароду з рук дыр. Дэпартамента Міністэрства Культуры **Крыстыны Грамковай.**

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

ГЭТА ПАЧАТАК ГАДОЎЛІ

Прыказка гаворыць, што чаго малы не навучыцца, таго вялікі ўмець не будзе. І гэта сапраўды так. Гэтую прыказку можна прымяніць і ў жывёлагадоўлі, перафразаваўшы так: з добрага цяляці будзе добрая карова.

А якраз з цялятамі ў нас па-рознаму бывае. Пераважна яны часцей трапляюць пад нож, чым пад добрую апеку. Напр., у мінулым годзе пункты скупу прынялі ад беластоцкіх сялян амаль 150 тыс. цялячых скур. Гэта ўжо была трывожная з'ява. З аднаго боку пагаршаецца структура статку, а з другога — мы не выкарыстоўваем магчымасці адкорму цялят, які з'яўляецца вельмі рэнтоўным.

Найгоршае ў гэтым сэнсе становішча ствары лася вакол сталіцы ваяводства. На падставе скупу цялячых скурак можна зрабіць вывад, што на гадоўлю засталося вельмі мала цялят. А вядома, што перыяд малочнасці кароў даволі абмежаваны і трэба пастаянна адмаладжваць статак. Найбольш малака карова дае пасля чацвёртага — пятага цяляці, а потым ужо паступова надоі малака змяншаюцца, але павялічваецца патрэбная колькасць кармоў, а значыць, расце сабекошт прадукцыі.

Таму вельмі важнай справай з'яўляецца абмежаванне ўбою цялят, асабліва ў паўднёвых паветах. Гэта і зрабіла апошняя пастанова, абавязваючая ў многіх раёнах.

Давайце бліжэй пазнаёмімся з гадоўляй цялят. Цяпер якраз перыяд цялення кароў. А наш правільны падыход да гадоўлі цяляці запэўніць здароўе, добры рост і развіццё маладога арганізму.

Першы корм, які атрымлівае цяля, гэта малодзіва. Яно вельмі патрэбнае для цяляці, бо мае ў сабе багаты асартымент і вялікую колькасць кармавых адзінак, рэчывы супраць бактэрый і г.д. **Цяля вагою ў 35—45 кг. выпівае ў першы дзень жыцця каля 1 літра малодзіва, а на другі дзень — каля двух літраў. Малодзіва карова дае ў першыя 5 дзён, а потым цяля п'е ўжо цэльнае малако.**

У апошні час нашы даследчыкі з навукова - даследчай станцыі ў Бебжы займаюцца вельмі важным пытаннем. Справа ў тым, каб абмежаваць выкарыстоўванне пры адкорме цялят цэльнага малака і замяніць яго абястлушчаным. Дагэтуль цэльнае малако цяля атрымлівала да 6 тыдняў. Цяпер уводзіцца абястлушчанае малако ўжо на чацвёртым тыдні жыцця цяляці, а нават і раней. Паступова павялічваем колькасць абястлушчанага малака за кошт цэльнага. Гэта значна зменшыць кошт гадоўлі, а для цяляці і такое малако добрае, бо яго арганізму патрэбны не тлушч, а бялок.

Пад канец трэцяга тыдня даем трохі дробленага аўса або пшанічнага вотруб'я. Пазней лепей даваць мяшанку: авёс, гарох, бобік і льняную макуху. Даем таксама трохі далікатнага сена. На трэцім месяцы ўводзім у рацыён сакавітыя кармы (найлепей чырвоную моркву).

Цялятам патрэбна добрае паветра, сонца і рух.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

САМЫ ПЕРАДАВЫ Ў ПАВЕЦЕ

У студзені 1962 года з 19 членаў арганізаваўся сельскагаспадарчы гурток у Мілейчыцах. Мінула ўжо два гады. І за гэтыя два гады сельгасгурток разросся ўшыр. Зараз налічвае ён 106 членаў. 86 членаў унеслі свае грашовыя ўклады на развіццё гуртка. Гурток гэты з'яўляецца найбольшым у павеце і найлепш забяспечаны сельскагаспадарчай тэхнікай. Успомнім аб асноўных машынах гуртка: 6 трактараў з поўнымі камплектамі сельскагаспадарчых машын, 3 малацільныя агрэгаты, 3 маторы, зернедрабілка, крайзэга, веялка на збожжа, рассыпнік вапны, апырсквальнік «Ольза», электразварачны апарат, часальня воўны і іншыя.

У чым сакрэт поспехаў мілейчыцкага гуртка за такі кароткі перыяд часу? Перш за ўсё ў тым, што добра наладжана там супрацоўніцтва партыйнай арганізацыі з гуртком ЗСЛь. І гэтыя дзве партыйныя арганізацыі да праўлення гуртка запрапанавалі найлепшых людзей, а на старшыню выбралі Анатоля Хурсовіча. Умелае кіраўніцтва, яго ініцыятыўнасць і тактоўнасць садзейнічалі таму, што гурток пачаў багацець, а гуртkоўцы лепш і лягчэй жыць. І гэта стала найлепшым агітатарам за гурток.

Старшыня сельгасгуртка Анатоль Хурсовіч чытае даклад на справаздаўча - выбарчым сходзе сельгасгуртка.

Нядаўна адбыўся справаздаўча - выбарчы сход у Мілейчыцкім сельгасгуртку, на які прыехалі прадстаўнік павятовых улад з Сямяціч на чале са старшынёй павятовай рады нарадовай Вацлавам Дамінікоўскім. Усім прысутным прыемна было пачуць, што грашовыя абароты гуртка складаюць ужо суму 302.000 зл, а чысты даход — 28.000 зл.

Згодна з пастановаю справаздаўча - выбарчага схода, галоўнай задачай з'яўляецца зараз узняцце на вышэйшы ўзровень агратэхнічных ведаў усіх сваіх членаў, што безумоўна будзе спрыяць павелічэнню ўраджайнасці палёў і пашырэнню жывёлагадоўлі.

Сяргей Крэйза
Мілейчыцы

КАБ БЕЗ ПАЖАРАЎ

(Працяг са стар. 1)

ма, арганізоўваць на лета дзяцінцы. **Дзіця не павінна заставацца дома без ніякай апекі.**

— Даходзілі да нас чуткі, што здараецца часам такое: калі трэба было ехаць гасіць пажар, мотапомпа аказвалася няспраўнай, і пажарнікі заставаліся з голымі рукамі...

— Гэта можа сведчыць толькі аб нядбайнасці супрацьпажарнай каманды, якая не задбала пра рамонт свайго абсталявання. З рамонтамі нашых машын мы не маем наогул клопатаў. У нас усё ёсць для таго, каб рамонты праводзіць тэрмінова і спраўна.

— Ці пажарнікаў можна ўбачыць толькі тады, калі ўжо штосьці гарыць?

— На вёсках дзейнічаюць выключна добраахвотныя супрацьпажарныя каманды. Сам факт, што чалавек з'яўляецца актыўным пажарнікам, сведчыць ужо аб яго грамадскай неабыякавасці. Некаторыя супрацьпажарныя каманды бяруць на сябе розныя абавязацельствы. Там, дзе нешта робіцца грамадскім чынам, заўсёды знойдзеце пажарнікаў. Яны таксама праводзяць пастаянную раз'ясняльную працу сярод мясцовага насельніцтва. Пажарнікі абавязкова знаходзяцца ў складзе папулярных троек, якія арганізуюць грамадскія рады для кантролю супрацьпажарнай бяспекі. На вёскі пастаянна выязджае наша машына. Яе гучнагаварыцелі вучаць сялян асноўных правіл аховы перад агнём. У школах нашыя інструктары праводзяць гутаркі для дзяцей.

— Якія кары пагражаюць тым, хто не падпарадкоўваецца правілам супрацьпажарнай бяспекі?

— Справы могуць быць накіраваны нават у суд. Ёсць на гэта праўныя падставы. На жаль, гэтых магчымасцей поўнасцю не выкарыстоўваем. Найчасцей справы трапляюць пад разбор калегій, а тыя, як добры дзядзька, прысуджваюць толькі па 100—300 злотых штрафу.

Гутарыў **В. Рудчык**
Фота аўтара

(Прапяг са стар. 3)

ВАЛЯНЦІН ВАНЬКОВІЧ

лічны агляд.

Заахвочаны гэтым незвычайным для беларускага мастацтва поспехам у еўрапейскім тагачасным мастацтве, Ванькавіч вырашае спрабаваць знайсці сваё месца ў слаўных цэнтрах сусветнага мастацтва. У 1840 годзе ён выязджае за мяжу. Некаторы час жыве і працуе ў Дрэздэне. Але дрэннае здароўе і напружаная праца даводзіць яго да сухот. У 1842 годзе мастак едзе ў Парыж і неўзабаве там памірае.

Мастацкая спадчына выдатнага беларускага жывапісца надзвычай багатая. На жаль, яна дагэтуль не скамплектавана ў адным месцы. Частка яе знаходзіцца ў музеях Ленінграда, некалькі карцін у мастацкіх архівах Парыжа, некаторыя партрэты захоўваюцца ў Дзяржаўным мастацкім музеі ў Вільні. Частка прац мастака аказалася ў прыватным уладанні розных асоб і рассыпана па розных краінах.

Прасякнутыя рамантычным веяннем першай палов XIX стагоддзя, карціны Валянціна Ванькoвіча і ў сённяшні дзень жыва хвалююць нас, прыпамінаючы бурлівую эпоху, калі яны былі створаны выдатным беларускім мастаком.

мгр МІКАЛАЙ ГАЙДУК
г. Бельск - Падляшскі

АБУВАЕ АКОЛІЦУ

Марозная зіма. Холадна. Касцянеюць ногі. У такіх умовах найлепшым абуткам з'яўляюцца валёнкі. Лёгенькія, цёплыя, выгадныя. Абуеш валёнкі — і быццам ногі ў печ усадзіў. Цёпла. Валёнкі — найбольш папулярны зімою абутак сярод сялян Беласточчыны. Шкада толькі, што нашая прамысловасць не робіць валёнкаў, з якімі звыкліся людзі.

Сапраўдныя валёнкі можна заказаць толькі ў вясковага рамесніка. Але іх так рэдка сустрэнеш на Беласточчыне. Адным з гэтай нешматлікай групы рамеснікаў з'яўляецца Мікола Стоцкі ў вёсцы Лука, Гайнаўскага павета. М. Стоцкі проста мастак у сваёй прафесіі. Ён пераважна і абувае зімою ўсю аколіцу. Робіць валёнкі толькі па заказу, салідна. (вб)

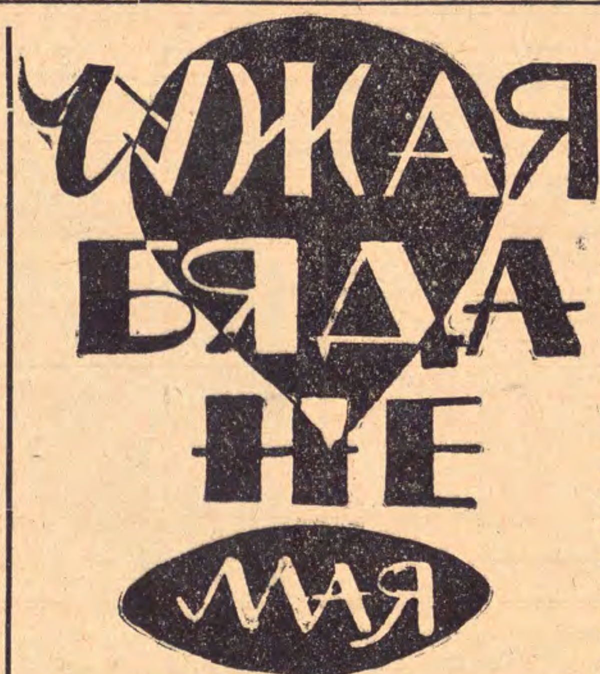
Прыклад добрай дзейнасці

Камітэт грамадскай дапамогі пры павятовай радзе нарадовай у Гайнаўцы ў апошні час праяўляе ажыўленую дзейнасць. Ён дапамагае тым асобам, якія аказаліся ў цяжкіх матэрыяльных і жыццёвых умовах. Адкуль на гэта бярэ грошы камітэт? Дзякуючы ўласнай ініцыятыве, на працягу мінулага года выгаспадараваў ён 60 тыс. зл. (Найбольш з продажу вартасных марак і членскіх складчын). З ваяводскай рады камітэта грамадскай дапамогі атрымалі 10 тыс. зл. і на 187 тыс. зл. каштоўных рэчаў.

Падапечныя атрымалі харчавыя боны, харчавыя і адзежныя пасылкі. Куплены для іх вугаль, аплачаны абеды на суму 23 000 зл і аказана іншая дапамога.

Да найлепшых камітэтаў грамадскай дапамогі на Гайнаўшчыне залічаюцца камітэты ў Кляшчэлях, Белавежы, Дубінах, Чаромсе і Нараўцы.

Ю. Козак
Гайнаўка

У нашым народзе бяда мае дзве назвы: чужая і свая.

Чужая бяда — не мая.

Чужая бяда выглядае прыблізна так: яе муж павесіўся, але чаму і чаго, ніхто толкам не ўмее растлумачыць. Яна ўдава, а двое дзяцей паўсіроты. Жывуць у хляве з дзвярыма, замкнутымі на ланцуг, — гэты хлеў лепшы ад звычайных тым, што мураваны ён з пустакаў. У сцяне прабілі на вуліцу акенца, у якім бліпчыць наклееная газетаю шыба. Калісьці пагарэлі, згарэлі датла, упшэнт — не згарэлі толькі авечкі, куры, калодзеж і... кошка. Сям'я засталася так, як стаяла, дакладней, так, як прыбегла на пажар са сваяцкага вяселля. Фактычна на гэтым можна закончыць апісанне яе бяды. Яна — гэта Антаніна Кандрацюк з вёскі Мокрае ў Бельскім павеце. Далейшы лёс ясны, хіба нікому не трэба спецыяльна тлумачыць удовінага жыцця на гаспадарцы, гаспадарцы пагарэлай, таму і задоўжанай па вушы.

У адзін марозны зімовы дзень рушыў я каляінамі чужой бяды.

ПАВЕЛ НІКІЦЮК...

...жыве, так сказаць, пару крокаў ад удовінага парога, амаль па-суседску. Ён солтыс, ён чуў і ведае пра Тоніна гора. Кажа, зрэшты, таксама, як пазаўчора экзекутар Лучай: «Тут ніякай фальшы ані хітрасці няма, як у другіх, што хочуць ашукаць дзяржаву і збіць капітал. Трэба памагчы ёй стаць на ногі, дабіцца палёгкі ў падатках, пазыках...»

Ці спрабаваў памагчы ёй дабіцца? Не, не спрабаваў. Праўда, гаварыў аб гэтым у грамадскай радзе, але як і калі — солтыс мне не расказаў. Перайшоў на размову аб тым, як н е к а т о р ы я па добрай волі і задарма аралі Тоніна поле, абсявалі, звозілі, бо як жа яна раіла б сабе з малымі!? Але не век памагаць, калі і на сваіх палетках у жніво ці сяўбу можна шыю скруціць ад працы!..

А Тоня? Дзеці — не збожжа, за год не павырастаюць.

Тоня ідзе ў Бельск пехатою, каб зберагчы грошы, якія трэба плаціць за напісанне няхітрай просьбы да павятовых улад аб палёгцы. Просьба вандруе назад у вёску, дзе грамадская рада і солтыс павінны пацвердзіць яе слушнасць, справядлівасць. Тоня робіць круг, непатрэбны круг.

— Дарма просьбу напісаць — не пойде араць, праўда? — гавару і Павел Нікіцюк згодны са мною. Ён запэўнівае, што... каб прышла, каб папрасіла, каб звярнулася... чаму ж не, і пагаварыў бы, і напісаў бы, і паслаў бы куды трэба...

МІХАСЬ ФІЛІПЮК...

...дэлегат скупу грамадскай рады ў Піліках.

Сядзім за сталом — насупраць старшыня рады Мікалай Ракоўскі, побач Міхась Філіпюк. Ён з... Мокрага, ён як бы здзіўлены маім запытаннем пра жыццёвую сітуацыю Антаніны Кандрацюк. Гаворыць: «Бачыце, я жыву ў другім канцы вёскі, вярнуся са службы і адразу трэба брацца за работу на гаспадарцы, няма часу хадзіць...»

Значыць, раблю столькі, за колькі плацяць — службовыя восем гадзін і кропка.

Слухаючы словы свайго працаўніка старшыня Ракоўскі сумеўся і запанаваўшы над сабою перабіў Міхасёва тлумачэнне:

— Нашым абавязкам з'яўляецца дапамагчы ўстанавіць гаспадарку, недапусціць да яе руйнавання. Я, пане рэдактар, сам паеду і дапаможам Кандрацюк, дзе тра-

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

У ПОШУКАХ СОНЦА

(Працяг са стар. 1)

вае птушак, будуе ім хаткі, у якіх, па нейкіх тэхнічных недахопах малога інжынера, не хочуць пасяляцца, ідзе снежным следам няўлоўнага зайца. Свет звяроў і птушак — гэта яго цікавы свет. Потым пасвіць кароў, а калі кніжка паказваецца ў вёсцы, схаваўшыся ў кусты, чытае кніжкі. Кніжкі аб звярах стаюцца маніяй хлапчука. «Гэта, бадай, уплыў вясковага жыцця», — успамінаючы, кажа цяпер. А я кажу, што бываюць людзі, якія родзяцца з пэўнымі выразнымі схільнасцямі. Гора, калі іх прыроджаныя здольнасці не знаходзяць магчымасці вылівацца ў цікавячым напрамку. Нашаму знаёмаму хлопцу з Плюціч стварыліся спрыяльныя ўмовы. Але па чарзе.

Бо раней яшчэ бачым яго 17-гадовым ужо ў радах ЗВМ, а потым у ППР. Прыходзяць часы бурныя і акрыляючыя. Малады Вася перапоўнены залатымі думкамі прачытаных кніг, якія выпісвае ў сваім сшытку, перапоўнены патрасаючым зместам лозунгаў — новых, поўных таямнічай цяті, як, напрыклад, «зрадзіў нас чын», «праца вырашае аб усім». Апошні лозунг становіцца жыццёвым дэвізам плюціцкага хлапца. Поўны чыстай веры, кідаецца ў вір працы, якая яго не падвядзе, якая стане неадлучнай спадарожніцай яго жыцця ў новым 20-годдзі.

Старэйшы брат Васі Чэчугі змагаецца з бандамі ў радах ОРМО, а ён едзе ў Беласток вучыцца. Вучыцца ўвечары, днём працуе. Прыходзіць першае прызнанне, першая невялікая ўзнагарода за ўпартасць: Васіль атрымлівае стыпендыю за добрую навуку. Потым бачым яго з дыпломам сярэдняй школы ў руках — ключом да далейшай навукі і адначасова з матэрыяльнымі ўмовамі, якія змушаюць да задумы над далейшым крокам. Але новая народная ўлада цэніць і патрабуе здольных і працавітых людзей. Васіль Чэчуга з такіх.

Тадышні куратар Лойка прапануе яму выезд на навуку ў Мінск (БССР). Радасць! Мінск перад ім. Факультэт біялогіі — і ўрэшце дыплом выдатніка. Паварот на радзіму і на сваю ўбогую Беласточчыну. Менш як за 4 гады працы ў Медыцынскай Акадэміі робіць дактарат, а за наступныя 3 гады габілітуецца і атрымлівае навуковую ступень дацэнта.

— За колькі год будзеце прафесарам? — пытаю.

— Трэба перад усім працаваць, — кажа. — Аб усім вырашае праца.

Цікава, у гэты даўні свой дэвіз, які паспеў ужо стаць для многіх толькі штампам, (цяпер ужо) дац. др Чэчуга верыць як даўней — свежа і без засцярог. Для паяснення толькі дадае: «сумленнае выконванне сваіх абавязкаў — гэта найбольшы і найлепшы ўклад кожнага ў будову сацыялізма».

Вечарам таго дня маса людская валіла ў кіно. Насупраць сваім шпаркім крокам ішоў дац. др Чэчуга. «Чэчуга яшчэ працаваць бяжыць...» Нястомны, нястрымны ў пошуках сонца.

ВЕРА ЛЕЎЧУК

ВЕСТКІ З ГАРАД-ДКА

Пункт аховы здароўя.

У цэнтры Гарадка расце вялікі будынак. Гэта будучы дом культуры. Насупраць знаходзіцца кнігарня, выгляд якой

Старшыня ГРН у Гарадку Уладзімір Кот.

сведчыць аб тым, што яна нядаўна пабудаваная. Тут жа ў цэнтры бачым таксама не малы будынак сямікласнай школы, два жылыя будынкі, пункт аховы здароўя і далей трыкатажную фабрыку. І гэта ўжо амаль усё, што пабудавана пасля вайны. Ад 1957 года Гарадок не разбудоўваецца. Але ён мог бы разбудоўвацца. Разбудоўваць яго маглі б самі жыхары асады. Будавалі б яны жылыя дамы і рамесніцкія будынкі. Але перашкодай у гэтым з'яўляецца недахоп урбаністычнай распрацоўкі. Ужо гадамі аб гэтым гаворыцца. Але Беласток не рэагуе на хвалюючыя справы Гарадка. Таму прэзідыум ГРН не можа раздзяляць пляцы пад індывідуальнае будаўніцтва.

Мясцовыя ўлады належна клапоцяцца аб сваёй асадзе і аб вёсках усёй грамады. Аб гэтым сведчыць між іншым і той факт, што на дом культуры ўдалося арганізаваць грамадскай працы і грашавых укладаў ад насельніцтва больш як 400 тыс. зл. Ды і далей плануецца шырока разгортваць працу грамадскім чынам. Грамадскай працай і грамадскім фондам будзе будавацца ў Гарадку лазня і хімічная пральня. У 1965 годзе распачнецца будова вадаправода. Палавіна ўсіх коштаў разлічана на дапамогу грамадства. Трэба падкрэсліць, што выбраны камітэт будовы вадаправода добра спраўляецца са сваімі заданнямі. Мае ён ужо апрацаваную дакументацыю.

Жыхары Гарадка надзвычай ахвярныя людзі. Яны пакладаюць шмат намаганняў, каб у іх асадзе з кожным годам было лепш. Існуе ў Гарадку пункт аховы здароўя. Але ў ім няма рэнтгенаўскага апарата. Каб яго набыць, трэба больш 120 тыс. зл. Улады аховы здароўя пакуль што маюць фінансавыя цяжкасці і таму могуць даць на гэтую мэту толькі 50% коштаў апарата.

— Пасля шырокай абмяркоўкі гэтай справы, — гаворыць старшыня ГРН у Гарадку Уладзімір Кот, — мы пачалі збіраць грошы. Звярталіся да працаўнікоў ГС, працаўнікоў фабрыкі, да насельніцтва, каб унеслі фінансавы уклад на рэнтгенаўскі апарат. Шмат людзей дабравольна ўплацілі па 100—130 зл. Зараз ужо на рэнтгенаўскі апарат маем сабраных каля 50 тыс. зл. Грамадская рада нарадова ў Гарадку пакладае таксама шмат намаганяў, каб і ў вёсках палягшалася жыццё. Будзе пракладацца дарога Гарадок — Страшава. Ужо падрыхтаваны, грамадскім чынам камень на 700 пагонных метраў шашы. Да канца 1964 г. на месцы старога бруку ў Страшаве і Вейках будзе ўложаны новы. На калёнію Мялешкі будзе праведзена электрычнае святло. У Страшаве грамадскім чынам будуецца школа, а ў Белявічах — святліца. Работы шмат. Многа робіцца ў Гарадоцкай ГРН грамадскім чынам. Ахвярнай працай насельніцтва грамады Гарадок адзначае XX-годдзе народнай улады.

М. Хмялеўскі

КРУЦІЛІ І СКРУЦІЛІ

І вёска Лянева здабылася на тэлевізар. Куплены ён за грамадскія грошы. Таму, што няма святліцы, тэлевізар знаходзіцца ў школе. Задаволены сяляне тым, што вольны час можна правесці культурна. На жаль, радасць гэта доўга не працягвалася. Да тэлевізара пачалі ўсе садзіць рукі, сталі ўсе круціць і часта яго скручвалі. Так ужо павялося, што хто сапсуе, той вязе рамантаваць у Гайнаўку. Нядаўна тэлевізар зноў сапсаваўся. І цяпер няма каму вязці, каб наладзіць яго. Моладзь ужо не збіраецца ў школе. Ідзе яна да каго-небудзь у хату і цэлы вечар грае ў карты і балаганіць. А што будзе з тэлевізарам? Проста сорамна за нашу няўмеласць.

П. Врублеўскі
Лянева

З ВІЗІТАМ У ВЫБАРШЧЫКАЎ

Ад таго, як радныя выконваюць свае абавязкі, залежыць далейшае развіццё і ўмацаванне ролі і аўтарытэту мясцовых органаў народнай улады. Важнай справай з'яўляецца ўтрымоўванне цеснай сувязі радных з выбаршчыкамі. Даволі добрыя вынікі даюць сустрэчы радных з насельніцтвам, на якіх заўсёды ідзе гутарка аб малых і вялікіх справах асяроддзя.

Нядаўна ў Леўках адбылася такая сустрэча раднага ПРН сакратара КП Уладзіміра Міхалюка. У гэтай сустрэчы таксама ўдзельнічаў кіраўнік павятовага праўлення мясцовых дарог Уладзімір Стасяк, працаўнік прэзідыума ГРН у Піліках Міхась Філіпюк і радны Генрых Гаўзэ. Сяляне закранулі шмат хвалюючых спраў і выказалі многа пажаданняў у адрас паасобных устаноў і прадпрыемстваў у павеце. Шмат было закідаў адносна метаду прыдзелу кароткатэрміновых пазык і многа іншых спраў з дзейнасці ГС у Бельску - Падляшскім. Напрыклад: ніхто з ГС не прыязджае на вясковыя сходы, ніколі не выбіраюцца ў Леўках дэлегаты на агульныя сходы ГС, гаспадарам — членам ГС-у не дапісваюцца працэнты да ўложаных грашовых укладаў.

На гэтым сходзе жыхары Левак прынялі пастанову грамадскай працай адзначыць XX-годдзе народнай Польшчы. Яны ўключацца ў працу пры пабудове памяшканняў для ГРН у Піліках. З гэтай мэтай былі выбраны тры арганізатары грамадскай працы.

Падобныя спатканні радных з выбаршчыкамі адбываюцца і ў іншых вёсках Бельшчыны. Між іншым, Збігнеў Паплаўскі на сваім ліку мае ўжо 13 такіх спатканняў. Многа спатканняў з насельніцтвам мелі ўжо радныя ПРН Пятро Карнелюк, Ян Бужынскі, Рыгор Анішчук і іншыя.

Даацэньваючы значэнне сустрэч радных з выбаршчыкамі, прэзідыум ПРН напраўляе на такія сходы кіраўнікоў паасобных аддзелаў ПРН або кіраўнікоў устаноў, якія на месцы могуць вырашыць і высвятліць тыя ці іншыя пытанні.

Ул. Кучынскі
Бельск

ДРОГАШ „У МІНІЯТУРЫ"

(Працяг са стар. 2)

рыхтоўкі да алімпіяды. Знайшлося каля паўтара дзесятка чалавек, каму ўмовы дазволілі пастаянна быць пры пункце трэніровак. Шмат трэніруецца пад наглядам Фелікса Стама і маю там вельмі добрыя ўмовы, каб спрабаваць свае сілы з моцнымі праціўнікамі.

— Зразумела, вы трэніруецеся з думкай аб удзеле ў алімпійскіх гульнях?

— Кожны спартсмен лічыць за гонар удзельнічаць у алімпіядзе. Нават не перамога, — як сказаў запачаткавальнік сучасных алімпіяд П'ер дэ Каубертын, — а толькі ўдзел з'яўляецца вялікай перамогай. Але цяжка будзе мне трапіць на алімпіяду, бо ў маёй вазе выступаюць браты Ал[illegible]вы.

— Ці вы не думаеце перайсці ў наступную катэгорыю па вазе?

— Якраз трэнер Стам мае такі план. Лічыць, што цяпер трэба мае трэніроўкі накіраваць на развіццё сілы. Тады ўжо можна будзе перайсці ў наступную катэгорыю вагі.

*

Алімпійскі год — гэта адначасова год дваццацігоддзя Народнай Польшчы. Падсумоўваем свае дасягненні ва ўсіх галінах жыцця. Такім «спартыўным дасягненнем» Беласточчыны з'яўляецца дваццацігадовы Янка Галон[illegible], выхаванак беластоцкай Ягелёніі, які цяпер належыць да другаліговай беластоцкай Гвардыі.

Л. Тарасевіч

ба, заўсёды дапаможам, мы ж ад таго і ёсць...

Слухаючы яго захацелася крыкнуць: брава, брава Ракоўскі! ...Але я маўчаў, маўчаў бо з далейшага расказу вынікала, і ён чуў, а як жа, чуў і ведаў пра Тоніна гора — бяду. Карцела перабіць старшыню ды спытаць: «Чаму вы не зрабілі таго раней, скажам, восенню?»

ПРЭЗЭС...

... — кажа Тоня, — на мяне як не вызверыцца: мо' хочаце, каб я сам пільнаваў вашай цэглы!

Крыкнуў і на гэтым справу «залатвіў». Цэглу прысылаюць у Бельск вагонамі. Прышлюць — купіш. А калі? Невядома. Можа заўтра, можа праз месяц. Пільнуй, бо другія перахопяць!

Тоні патрэбна 1.200 штук цэглы - дзіраўкі, без якой нельга пабудаваць хаты, якую пачаў ставіць яшчэ пакойны муж.

І так, каляіны Тонінага лёсу завялі мяне ва ўтульныя парогі прэзэсаў бельскай «Самапомачы Хлопскай». Меў я размову з прэзэсам па справах гандлю С. Казаркевічам.

— Ад таго мы і завемся «Самапомаччу», каб памагаць, тым болей у бядзе, няшчасці, — размова наша была на дзіва мілай і прыемнай. — Тысячу дзвесце штук цэглы - дзіраўкі для ўдавы Антаніны Кандрацюк напэўна зарэзервуем і паведамім яе аб гэтым праз нашага прадаўшчыка ў Мокрым... пастараемся нат' давезці ёй... — запэўніў Казаркевіч.

Словам, чалавечы падыход да чалавечых спраў. А сваёй дарогаю, трымаем Вас за слова!

АД В. ЧУРАКА...

...дырэктара бельскага сельскагаспадарчага банка нават няма чаго спадзявацца падобнай дабразычлівасці. Ён можа гаварыць толькі з роўным сабе, а не з нейкімі там бабамі, мужыкамі. Антаніне Кандрацюк з Мокрага ніколі не дагаварыцца з дырэктарам — не паспее нават ступіць на парог яго кабінета, як ужо пацалуе клямку ў сенцах. Замест яе пайшоў дагаварвацца з ім я і трэба было бачыць, колькі ганарыстасці ў яго позе і недаступнасці ў яго вачах — ён не просіць сядаць на крэсла (вядома, я не дырэктар).

А ўся справа аказалася па-дзіцячаму простай: раскласці сплату пазыкі з 10 на 20 год. Прытым, не перапрацавалася б чуракова машыністка — сакратарка, калі б напісала гэтае магічнае «падане» для Тоні, малапісьменнай Тоні, для якой і дзесяць злотых — капітал.

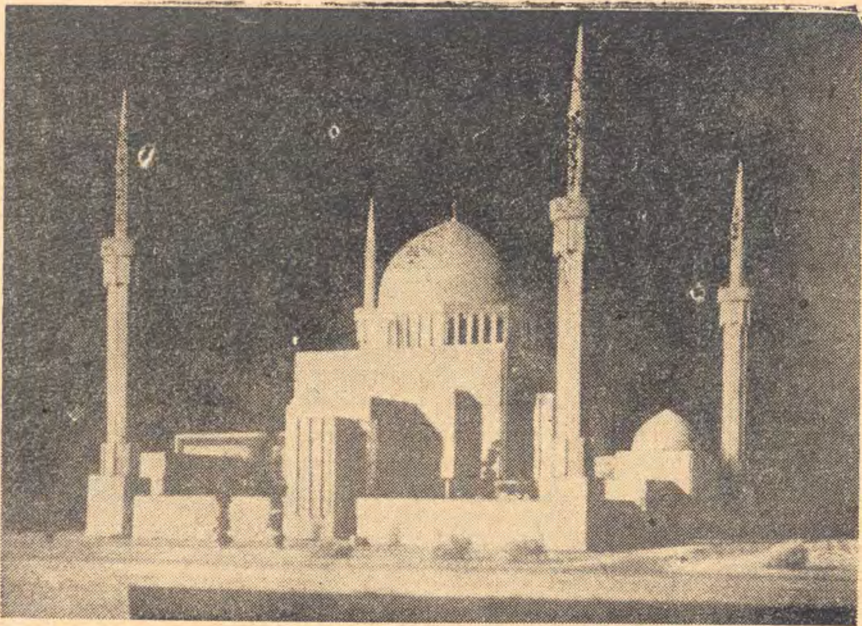
Чалавек чалавеку прыяцель — чалавек чалавеку памагае ў горы! Аб гэтым усе ведаюць — знаюць, аб гэтым так ці інакшай гаварылі мне, але не заўсёды рабілі. Бачым, як нямнога трэба было: растлумачыць, напісаць просьбу, пагаварыць па-людску і ўжо памаглося б многа, вельмі многа.

Але што ж, чужая бяда — не мая!

КАСТУСЬ ЯНКОЎСКІ

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Так мела выглядаць мячэць польскіх мусульман у Варшаве пры вуліцы Меккі і Медыны. Верасень 1939 года спыніў захады вакол пабудовы гэтага аб'екта.

фота: Ян Мазурэк

„Польскі арыент" цікавы аб'ект доследаў

З кожным годам узрастае цікавасць польскай грамадскасці да гісторыі і сённяшняга жыцця татарскага насельніцтва Беласточчыны. Гэтую групу, яе культурную спадчыну, яе звычаі і побыт акрэсліваюць у нас назвай «польскі арыент». Прадстаўляе ён цікавы кангламерат рыс і з'яў у значна ўжо меншай ступені ўсходняга характару, спалучаных у непарыўную цэласць з рысамі і з'явамі славянскага асяроддзя, у якім больш пяці стагоддзяў пражываюць гэтыя ..рышэльцы з мусульманскіх краін.

Мінулае дваццацігоддзе прынясло нам многа публікацый аб татарах. Аўтарам часткі гэтых публікацый з'яўляўся прафесар Варшаўскага універсітэта Ян Рэйхман. Ён, уласна кажучы, першы даў штуршок да глыбейшага зацікаўлення «польскім арыентам». Больш сур'ёзным мерапрыемствам былі тут уступныя доследы над арабскімі, арабска - беларускімі і арабска - польскімі помнікамі пісьменнасці на Беласточчыне, праведзеныя ў мясцовасцях, дзе жывуць іх уласнікі — мясцовыя мусульмане. Гэтымі працамі кіраваў Заклад арыенталістыкі Польскай акадэміі навук. Восенню мінулага года доследы над вясковымі асяроддзямі татар на Беласточчыне распачаў Заклад філасофіі і сацыялогіі ПАН. Доследамі кіруе дацэнт Збігнеў Вежбіцкі. Закончаны яны будуць праз два — тры гады. Зараз праводзяцца працы над стварэннем т. зв. рабочай групы пры Камітэце па справах сучаснай культуры ПАН. Гэта група будзе займацца выключна мусульманскім пытаннем у нашай краіне. У склад яе ўвойдзе рэдактар «Нівы» Мацей Канапацкі, які побач з вывучэннем польска-беларускіх літаратурных сувязей даследуе таксама гісторыю і звычаі татар. Друкаваўся ён у такіх сур'ёзных навуковых часопісах, як «Пшэглёнд Орыенталістычны» і «Літаратура Людова». Публікацыі М. Канапацкага выклікалі асаблівае зацікаўленне ў краінах іслама. Вось нядаўна, напрыклад, адно з інданезійскіх выдавецтваў звярнулася праз наша Міністэрства замежных спраў да рэдакцыі вартальніка «Пшэглёнд Орыенталістычны» з просьбай выдаць у Джакарце працу рэд. Канапацкага аб гісторыі мусульман, якая друкавалася ў гэтым часопісе ў 1962 годзе. Падобныя зацікаўленні выявіла некалькі год таму пакістанскае выдавецтва ў Карачы, дзе ў той час падрыхтоўвалася вялікая праца п.з. «Мусульмане ў сучасным свеце». У сёлеташнім першым нумары квартальніка «Пшэглёнд Орыенталістычны» апублікавана праца М. Канапацкага аб жыцці і дзейнасці гісторыка і заснавальніка мусульманскага культурна - асветнага руху ў Польшчы Леона Крычынскага. Гісторык быў замардаваны гітлераўцамі ў 1939 годзе ў вядомым лагеры - смерці «Пясніца» на Памор'і, дзе загінула 12 тыс. палякаў. Адзначым тут, што зараз нашыя мусульмане маюць свой саюз з сядзібай у Варшаве, старшынёй якога з'яўляецца арыенталіст па адукацыі Алі Радэцкі. Нядаўна ён вярнуўся з падарожжа ў Іран, Афганістан і Ліван, дзе знаёміўся з жыццём гэтых краін.

Вывучэнне гісторыі татарскага насельніцтва ў Польшчы, глыбейшае спазнанне яго сучаснага жыцця — усё гэта дасць каштоўныя факты, якія сведчаць аб этнічнай мазаіцы і цікавым складзе культурнай спадчыны народа.

(ас)

Навагодняя ёлка — гэта ўжо моцна аблюбаваная мусульманскімі дзецьмі ў Польшчы традыцыя.

САКРЭТ АФАРБОЎКІ КІТОЎ

Сярод многіх загадак прыроды — кітоў, дэльфінаў і падобных да іх жывёлін ёсць і такая: чаму іх афарбоўка такая разнастайная? Заолагі апісалі і цёмных, і светлых, і плямістых кітападобных, выкарысталі іх адрозненні ў афарбоўцы для выдзялення відаў, разнавіднасцей і варыяцый, але ніхто з вучоных не мог вытлумачыць біялагічнае значэнне гэтых адценняў і адрозненняў.

Першае слова належыць тут савецкаму даследчыку, супрацоўніку інстытута марфалогіі жывёлы Акадэміі Навук СССР кандыдату біялагічных навук Аляксею Яблакаву.

Па спосабу харчавання кіты і блізкія да іх дзеляцца на тры групы: адны харчуюцца планктонам — драбнюткай жывёлінай, якая насяляе воды акіянаў; другія палююць на рыб, злавіць якіх можна, толькі асцярожна і непрыкметна падабраўшыся да іх; трэція — наладжваюць сумеснае «траленне».

Аказваецца, афарбоўка кітападобных на дзіва дакладна адпавядае «метадам» іх палявання. Тыя, што займаюцца «траленнем» бездапаможнай здабычы, аднатонныя або плямістыя. Сярод іх ёсць і цёмныя і светлыя жывёліны. Натуральны адбор не кантралюе афарбоўкі: пры любой — здабыча не ўцячэ. Гладкія кіты, блювалы, бялухі, кашалоты і многія іншыя, з пункту гледжання біёлага, «фарбаваны як давядзецца».

Іншая справа жывёліна, якая палюе на асцярожную, вёрткую здабычу. У іх цёмная спіна і светлае бруха, што добра маскіруе іх у вадзе. Такая афарбоўка і ўласцівая «рыбаловам» — марскім свінням, дэльфінам.

Афарбоўка кітоў, на думку савецкага вучонага, дапаможа зразумець многія асаблівасці ў іх паводзінах, звычках і спосабе жыцця.

КІПР ЛАКОМЫ КАВАЛАК

Востраў Кіпр. Адсюль блізка — асабліва блізка да арабскіх нафтавых капальняў, у якіх гаспадараць лонданскія мільярдэры. Таму значэнне Кіпра для англійскай палітыкі можна параўнаць да значэння гібралтарскай крэпасці ля ўваходу ў Міжземнае мора або порта Сінгапур, які з'яўляецца перавалачнай базай малайскага каўчуку. Можна параўнаць і з егіпецкім Суэцкім каналам, але, як вядома, ён ужо безнадзейна страчаны яшчэ ў 1956 годзе... Гэта была вялікая, вельмі вялікая страта для Англіі.

Англія ўхапілася за Кіпр моцна — робіць усё, каб утрымаць тут свае ваенныя базы.

На востраве пражывае апрача грэкаў невялікая турэцкая нацыянальная меншасць, і англійская палітыка выкарыстоўвае гэты факт, каб сеяць варожасць паміж нацыямі. Робіцца гэта для таго, каб не дапусціць да ўмацавання створанай чатыры гады назад Кіпрыйскай Рэспублікі.

Па вуліцах турэцкага квартала сталіцы Нікозіі шныраць узброеныя патрулі турэцкіх нацыяналістаў - тэрарыстаў. Аднак асноўная маса туркаў хоча жыць мірна з грэкамі на адным востраве, у адзінай Кіпрыйскай Рэспубліцы. Цэлымі сем'ямі ўцякаюць яны перад тэрарыстамі ў другія кварталы горада. Не трэба высняць, што ў развале Кіпрыйскай Рэспублікі зацікаўлены таксама Турцыя і Грэцыя. Словам, на Кіпр насунуліся цяжкія хмары.

(ся)

Варта ведаць

Як зрабіць разаграваючы напітак? Робіцца ён з гарачай вады, лімоннага соку і мёду. Напітак падаецца добра нагрэтым. Замест лімоннага соку можна дадаць выціснуты сок з журавін, з пастарызаваных, не салоджаных парэчак або суніц. Сок мяшаецца з гарачай вадой, пасля дадаецца 1/4 шклянкі нагрэтага мёду. Напітак з'яўляецца дасканалым лекам ад прастуды.

мх

Каля дванаццатай гадзіны ночы пачаўся масавы налёт савецкай авіяцыі на Мінск, які працягваўся амаль да раніцы. Мяркуючы па ўсім, ваенны гарадок, дзе размясціўся «Сатурн», быў адным з аб'ектаў, які лётчыкі добра ведалі. Праз кожныя трыццаць — сорак мінут над гарадком з'яўляліся ўсё новыя і новыя атрады самалётаў. Добра яшчэ, што пасля танкістаў засталіся земляныя шчыліны, але для шматлікіх сатурнаўцаў яны сталі магіламі.

Лёгка зразумець, як цяжка было Рудзіну перажыць гэту ноч. Зразумела ж, як і ўсе, ён зусім не хацеў загінуць пад бомбамі. Але для яго гэта былі свае бомбы. Ён раптам уявіў сабе лётчыка, там у небе, курносага, маладога. І як ён цяпер зверху задаволена глядзіць на вогненную панараму бамбёжкі. Лежачы на дне шчыліны, адчуваючы ўсімі порамі, як убіваецца ў зямлю метал, ён у думках маліў гэтага лётчыка ўдарыць яшчэ, яшчэ, каб нічога не засталося ад праклятага «Сатурна». І ў той жа час, як ніколі, яму хацелася жыць. Адна фугаска ўдарыла так блізка, што Рудзіну выдалася, быццам ён кувыркаецца і плыве ў паветры, выкінуты выбухам са шчыліны. Ён страціў прытомнасць.

Апрытомнеў Рудзін у глухой цішыні. «Мо' я аглох?» — падумаў ён і паспрабаваў устаць. З яго пасыпалася зямля, але страшны боль у спіне палажыў яго зноў. Ён пачакаў, пакуль боль сціх, і зрабіў другую спробу. Гэтым разам ён падняўся на калені і высу-

121

нуўся са шчыліны. Тое, што ён убачыў, прымусіла яго забыць аб болю. У шэрым марыве світання дымілася зрытая зямля. Ні адзін будынак ваеннага гарадка не застаўся цэлым.

Невядома адкуль з'явіўся Зомбах. Зомбаха не было на тэрыторыі гарадка ў гэту страшную ноч. Ён, пабялеўшы, агледзеў панараму загінуўшага гарадка і, не сказаўшы нікому ні слова, сеў у машыну і ад'ехаў...

Машына Зомбаха спынілася ў Мінску перад будынкам аднаго са штабаў групіроўкі «Цэнтр». Зомбах вылез з машыны і накіраваўся ў штаб. Ён ішоў да генерала Рэкнера, з якім быў знаёмы яшчэ па Францыі. Нават больш чым проста знаёмы: яны былі амаль сябрамі. Цяпер, як ніколі, Зомбах патрабаваў падтрымкі сільнага чалавека...

Зомбах увайшоў у пакой, дзе працаваў генерал, падыйшоў да стала, за якім той сядзеў згорбіўшыся, і моўчкі працягнуў яму руку. Генерал Рэкнер выпраставаўся, але рукі не падаў...

— Вы што, не пазнаеце мяне? — прамармытаў Зомбах.

— Што вам трэба? — спытаў генерал Рэкнер. Зомбаху здалося, што ўсё гэта сон, і ён устрывожана азірнуўся па баках.

— Я пытаю, што вам трэба? — павысіў голас генерал Рэкнер.

— Я Зомбах, — прашаптаў палкоўнік.

— Я гэта ведаю. Я ведаю і тое, што вы здраднік. У мяне з вамі ніякіх спраў быць не можа.

— Што... што вы сказалі?

— Тое, што вы чулі. Рэкамендую вам падняцца на паверх вышэй і з'явіцца там да Кальтэнбрунера. Ён шукае вас.

Зомбаха калыхнула, ён нязграбна павярнуўся і выйшаў.

Даведаўшыся ад генерала Рэкнера, што Зомбах у памяшканні штаба, Кальтэнбрунер загадаў неадкладна яго арыштаваць і працягваў размаўляць з Мюлерам.

— Тое, што ён тут, гэта добра, — палажыўшы трубку, сказаў Кальтэнбрунер. — Было б горш, калі б ён паспеў прарвацца да Канарыса.

122

— Да якіх жа пор Канарыс будзе бяскарна ашукваць фюрэра? — сказаў Мюлер.

Кальтэнбрунер загадкова ўсміхнуўся і сказаў:

— Вам, Мюлер, трэба думаць аб сваім лёсе, а не аб Канарысе.

— Я перад Германіяй чысты!

Кальтэнбрунер зморшчыўся.

— Вы, я бачу, усё яшчэ не разумееце маштабу здарыўшагася. Памылковыя загады на Цэнтральным фронце даваў сам фюрэр. Вінаватым у дэзінфармацыі стаўкі літасці не будзе. Мне загадана арыштаваць кіраўніцтва «Сатурна».

У гэты час у кабінет увайшоў афіцэр, які прашаптаў нешта на вуха Кальтэнбрунеру. Калі афіцэр выйшаў, Кальтэнбрунер сказаў:

— Зомбах толькі што застраліўся. У прыбіральні. Першы яго разумны ўчынак.

Кальтэнбрунер каўзануў па твару Мюлера. Той умаляюча глядзеў на генерала.

— Праз гадзіну мой самалёт ляціць у Берлін, — сказаў Кальтэнбрунер. — Я адпраўлю вас на гэтым самалёце у суправаджэнні канвою. Не падвергнуць вас хоць бы фармальна арышту я не маю права. У Берліне на аэрадроме вас будуць чакаць нашы людзі, якія даставяць вас да Гітлера. Апошняе будзе залежаць ад вас. Райхміністр — ваш адзіны шанц на выратаванне. Група «Два ікс» — яго дзіця. Калі вы патрапіце далажыць яму аб праведзенай вамі працы, і калі яна, гэта праца, зроблена добра, лічыце, што вам у адрозненні ад Зомбаха павезла. Дарэчы, вы паспелі правесці аперацыю з вашым ад'ютантам?

— Зразумела! Яшчэ тры дні назад ён пайшоў насустрач рускім войскам. Цяпер ён ужо ў іх у тыле.

— Гэта добра. Райхміністр нядаўна спецыяльна цікавіўся гэтай аперацыяй. Словам, Мюлер, калі вас з гарачкі не ліквідуюць, лічыце, што ўсё ў парадку...

Седзячы ў самалёце, Мюлер крыху прыйшоў да сябе і пачаў рыхтавацца да размовы з райхсміністрам. Ён адкрыў партфель і выняў з яго спісак агентаў. Уважліва яго прачытаўшы, ён падумаў, што, калі ўлі-

123

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

ТРЫБУНА чытачоў

У вёсках машыны

У апошнія гады ў вёсках Беласточчыны ўсё больш паяўляецца тэхнікі. Такія машыны як дахаўчаркі, крайзэгі, зернедрабілкі, пустачаркі ці іншыя — зусім не з'яўляюцца навінкамі. Карыстаюцца імі сяляне ўсё часцей.

На здымку бачым крайзэгу Аляксея Паўлючука з Храбалоў, Бельскага павета. Яна поўнасцю выцесніла ў вёсцы цяжкую працу ручных пільшчыкаў. (вб)

Фота **М. Хмялеўскі**

ЧЫНЫ І... ШТО ДАЛЕЙ?

У Піліцкай грамадскай радзе расказалі мне пра... будову мураванкі для рады. Добра, сядзіба ўлады павінна мець адпаведны выгляд. У новым месцы рада мо' лепей прыдумае ўласцівае выкарыстанне, уласцівую гаспадарку людской працаю. Мокрае і Кнарыды даўно маюць прыгожыя святліцы, якія пабудавалі грамадскім чынам. Ніхто не далажыўся нат залатоўкаю. Пабудавалі іх людзі і гэта вельмі пахвальна. Але іх праца бескарысна трухлее, замкнёная на іржавыя замкі.

Нічога ў святліцах не адбываецца — хіба, што солтыс мае дзе склікаць вясковы сход. Таму варта падыскутаваць над развіццём заглохлага культурнага жыцця ў тых вялікіх вёсках. Не, не цяпер, бо хутка будзе вясна, лета — словам, не сезон. Але пад восень, пад новую мураванку, чаму ж не, трэба пагаварыць радзе ўсур'ёз.

Людзі хочуць жыць і цікавей, і лепей, і выгадней. Вось, як Балесты і Завады з Шасталамі. Тут будуюць сабе аўтобусны паўстанак. (Гэта таксама культура, калі чалавек не мерзне ў полі, на агаленай шашы). Адны даюць пустакаў, колькі трэба; другія збудуюць так, як трэба; трэція зробяць дах... Дагаварыліся па справядлівасці, што і якая вёска мае зрабіць.

У Шасталы пабудуюць вярсту брукаванай дарогі да малачарні, каб і ў вясеннюю ці асеннюю тапеліцу магла даехаць машына за малаком. Каб магчы рэгулярна прадаваць малако.

Людзі, як бачым, хочуць і робяць, а, калі яшчэ дапамагчы ім, тады не расчаруюцца сваёй ахвотаю. (ся)

чыць малы тэрмін, які ён меў, справа зроблена нядрэнна. Ён палажыў спісак назад у партфель, акуратна закрыў яго. Раптам ён тарапліва палез зноў у партфель, выцягнуў спісак і пачаў шукаць у партфелі яшчэ чагосьці. Гэта было падобнае на страшны сон. Ён дасканала помніць, што ўласнаручна палажыў у партфель два экземпляры спіска. А цяпер быў толькі адзін. Ён яшчэ раз перарыў увесь партфель — другога экземпляра спіска не было. Куды ж мог дзецца другі экземпляр? Ён жа не выпускаў партфель з рук ні на мінуту.

У гэты час Рудзін усё яшчэ знаходзіўся на тэрыторыі разбітага ваеннага гарадка. Ён напружана думаў аб адным: што яму рабіць? Заставацца тут было без сэнсу. Трэба неадкладна ўцякаць. І ўсё ж ён не ўцякаў.

Каля поўдня каля тэрыторыі ваеннага гарадка спыніўся аўтобус. З яго вылез чалавек, які накіраваўся да эсэсаўцаў, якія стаялі ля разбітых варот, дзе таксама быў і Рудзін. Чалавек падыйшоў і спытаў, ці тут знаходзіцца падпалкоўнік Мюлер. Даведаўшыся, што яго тут няма, чалавек накіраваўся назад да аўтобуса. Рудзін дагнаў яго.

— У вашым аўтобусе няма супрацоўніка Шчукіна? — спытаў строга Рудзін.

— А ў чым справа?

— Тут раніцай быў Мюлер, ён загадаў, каб Шчукін застаўся са мною для аховы маёмасці школы.

Чалавек рассмяяўся.

— Вашага Шчукіна самога трэба ахоўваць, каб не памёр са страху. З прыемнасцю зраблю вам гэты падарак...

Чалавек вярнуўся да аўтобуса, і праз мінуту з падножкі аўтобуса цяжка ступіў на зямлю Шчукін. Ён агледзеўся па баках і, убачыўшы Рудзіна, пайшоў да яго цяжкай паходкай.

Рудзін глядзеў на набліжаючагася да яго Шчукіна, намагаючыся здагадацца, з чым ён прыйшоў. Але адзін выгляд Шчукіна гасіў усялякую надзею.

Працяг за тыдзень

124

ПАСЫНКІ МАЮЦЬ АГРА-НОМА

Восенню мінулага года ў Пасынках, Бельскага павета, была пабудавана агранамоўка. Прыгожы гэта аб'ект, найнавейшага тыпу. Тут прасторны кабінет агранома, спальня, сталовая, кухня, ванна, а на паверсе яшчэ пакой для практыканта.

Да лютага г.г. новая агранамоўка стаяла зусім бяздзейна. Не было адпаведнага агранома, які б тут пасяліўся і пачаў працу. Былі ахвотныя, але ўсе халастыя. Патрабаваўся агранам сямейны, сталы.

З-за адсутнасці агранома сяляне вёсак грамады Пасынкі шмат патрацілі. Перш за ўсё не было тут каму пастарацца ў пару аб забеспячэнні сялян мінеральнымі ўгнаеннямі. У выніку гэтага ў грамадзе зусім няма азотных угнаенняў. Няма іх і ў магазіне ГС. Раскупілі.

Не найлепш выглядае і справа механізацыі сельгасвытворчасці. Грамада не малая. 13 вёсак. Фармальна існуе тут 7 сельскагаспадарчых гурткоў. Але гаспадарчую дзейнасць вядзе толькі 5. Таму ў асноўным сяляне ў апрацоўцы зямлі карыстаюцца старымі метадамі. Напрыклад, пасевы ў 85% выконваюцца ўручную. Таксама выглядае справа са жнівом і капаннем. А тэхнічная база для механізацыі сельгасвытворчасці тут наогул нядрэнная. Сельгасгурткі маюць 6 трактараў з поўнымі камплектамі з сельгасмашын і 5 малацільных агрэгатаў. Не было толькі чалавека, які адпаведна пакіраваў бы гэтай тэхнікай.

Нарэшце і Пасынкі дачакаліся свайго агранома. Першага лютага ў новай агранамоўцы пасяліўся Часлаў Янчыла. Усе чакаюць ад яго добрай працы. (вб)

Будуць добрымі гаспадынямі

10 лютага ў Галадах, Бельскага павета, адбыўся сход жанчын. На ім быў арганізаваны гурток вясковых гаспадынь. Запісалася 30 жанчын. Арганізаваны таксама курс харчавання. Галадоўскія жанчыны будуць вучыцца гатаваць смачную ежу. Ну што ж, да сэрца мужчыны найбліжэйшая дарога вядзе праз страўнік.

Стась

Свята ў школе

У марозныя дні сакавіка ў Ляшуцкай школе панавала цёплая атмасфера. Гэтаму садзейнічалі гарцэры. У нядзелю вечарам 8 сакавіка ва ўпрыгожанай вялікай зале адбылася вечарына. На яе былі запрошаны мамы з Ляшукоў, Міхнаўкі і каленій. Урачыстасць распачалася лінейкай, на якой гарцэры перадалі мамам і настаўніцам свае пажаданні. Пасля адбылася мастацкая частка: сцэнка «Трэба мамы запытацца», песні і вершы. Найлепш спадабалася прысутным песня «Валя - твіст». А песню «Мама» па просьбе мам Косця Сянкевіч спяваў два разы.

Яўгеній Рэнт
в. Міхнаўка

Калі ёсць жаданне...

У Кашалях няма добрых умоў да культурна - асветнай працы. Але ў моладзі ёсць ахвота, ёсць жаданне што небудзь карыснае рабіць. Хлопцы і дзяўчаты збіраюцца ў хаце Надзі Лемеш або ў Марысі Майстровіч і там развучвае песні, вершы і ролі п'ес. У апошні час моладзь падрыхтавала п'есу «Мараль Наталлі Зотавай» і выступала з ёю ўжо ў сваёй вёсцы, у Рэдутах, Крывяцічах, Парцаве і 7 сакавіка ў доме культуры ў Орлі. Рэпертуар самадзейнікаў з Кашалёў даволі цікавы і таму карыстаецца поспехам у гледачоў.

О. Р.
Орля

Залацісты лён

У Ляшуках амаль усе гаспадары кантрактуюць лён. На 1964 год яны падпісалі дагаворы з ГС-ам на пасеў ільну на 18 га. Перадавым кантрактатарам у вёсцы з'яўляецца Уладзімір Бірыцкі, які мае вялікія даходы з продажу ільну дзяржаве. Штогод засявае ён гэтай залацістай культуры па 4 га. Таму пабудаваў ён сушарню і купіў церніцу. Найгоршая справа з трапачкай. Пакуль што нельга яе ў павеце купіць. Другое месца ў вёсцы па кантрактацыі займае Нюра Харкевіч. Кантрактуе яна паўтара гектара ільну.

Толік Харкевіч
Ляшукі

„САШКО ВЫБІРАЕ ДАРОГУ"

Наша моладзь з Круглага Ляска і Мацейкавай Гары (Беластоцкі павет) аб'яднана ў гуртках БГКТ і ССМ. Пры дапамозе кіраўніка школы Уладзіміра Янеля мы арганізавалі драмгурток і выступілі з некалькімі пастаноўкамі на школьнай сцэне ў Круглым Ляску. Зараз рыхтуем новую цікавую п'есу «Сашко выбірае дарогу».

Янка Кардаш
Мацейкава Гара

Дарагое **Сэрцайка!**

Вельмі цікаўлюся «Нівай», люблю яе чытаць, як кажуць, «ад дошкі да дошкі».

Дарагое Сэрцайка, хачу параіцца з табой у маёй справе. Прайшло ўжо некалькі месяцаў, як я закахалася ў Колю. Закахалася з узаемнасцю. Коля працуе на гаспадарцы, ён жыве блізка каля Белавежскай пушчы ў вёсцы П. Гэта вельмі прыгожая вёска. Я працую таксама на гаспадарцы. Коля адведвае мяне не так часта, бо толькі раз на тыдзень, або яшчэ і менш. Ён мне вельмі падабаецца, але яшчэ перад войскам, мае 21 год. Аб жаніцьбе ён мне нічога не гаварыў і таму я пішу да цябе, Сэрцайка. Коля мае дрэнны характар, вельмі любіць выпіць. Цяпер ён будуецца, і калі б мы пажаніліся, дык мне прыйшлося б вельмі многа памагаць пры будове. Мае бацькі не згодныя, каб я сябравала з Колем, кажуць, каб пашукала сабе іншага.

Сэрцайка, парай, што рабіць, ці выйсці за яго замуж ці не.

Аня
з Гайнаўскага павета

Дарагая **Аня!**

Не ведаю, чаму ты мяне пытаеш, ці выйсці за Колю замуж ці не. Ты ж выразна пішаш, што нічога аб гэтым табе Коля ніколі не гаварыў. З твайго лісту вынікае не толькі тое, што не маеш чаго разлічваць на жаніцьбу з Колем, але ты ж і не вельмі пэўная ў тым, ці Коля цябе кахае. Бо, па-першае, ён табе ніколі нічога не ўспамінаў, а па-другое рэдка цябе адведвае. І таму мне цяжка сказаць, ці ён цябе кахае або ці з табой ажэніцца. Але калі б Коля запрапанаваў табе выйсці за яго замуж, раіла б табе задумацца над тым. Хоць ты не пішаш, колькі табе год, усё ж такі 21-гадовы хлапец, як Коля, яшчэ гэта не кандыдат на мужа. А па-другое, яшчэ перад ім вайсковая служба. За два гады вайсковай службы пачуцці Колі могуць многа разоў змяніцца. А найважнейшае, што Коля любіць выпіць. Напэўна ты, Аня, ведаеш многа жанчын, якія маюць мужоў - п'яніц, і які іх цяжкі лёс. На тое, што Коля перастане піць, як ажэніцца, не раю разлічваць, бо многа дзяўчат зарызыкавала выйсці за п'яніц, пераважная колькасць іх памылілася. Лепш пачакаць, хай спачатку адвучыцца піць, а пасля выйсці замуж. І вось па гэтых прычынах не раю табе, Аня, выходзіць цяпер за Колю. Калі сапраўды Коля цябе кахае, дык нічога няма на перашкодзе пачакаць, калі Коля адслужыць у войску і мо', калі пастарэе, сам кіне піць.

Усяго добрага жадае табе

СЭРЦАЙКА

КІНО

Праграма на 31.III. — 5.IV. 1964 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Tylko we dwoje" (angl.), 31. III. — 2. IV. „Yokmok" (pol.), 3 — 5. IV.

Кляшчэлі
„Ocean lodowaty wzywa" (czeski), 31. III. — 2. IV. „Kanciarze i Spółka Akcyjna" (angielski), 3 — 5. IV.

Дубіны
„Diabeł morski" (radz.), 4—5. IV.

Нараў
„Siedem nianiek" (radziecki), 2—5. IV.

Нараўка
„Sprawa Niny B" (franc.), 2—5. IV.

Чаромуха
„Pan Marszałek i ja" (NRF), 31. III — 1. IV. „Yokmok" (pol.), 3—5. IV.

Чыжы
„Król Maciuś I" (pol.), 2—5. IV.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Przepustka na ląd" (radz.), 2—5. IV.

Бранск
„Komiczny świat" (USA), 31. III — 2. IV. „Ludzie i bestie" Is. (radz.), 3—5. IV.

Гродзіск
„Po latach" (radz.), 4—5. IV.

Орля
„Opowieść o prawdziwym człowieku" (radz.), 2—5. IV.

Райск
„Kozara" (jugosł.), 2—5. IV.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Kapral w matni" (francuski), 31. III. — 2. IV. „Ballada huzarska" (radz.), 3—5. IV.

Міхалова
„Powiernik pań" (francuski), 31. III. — 2. IV. „Milczenie" (pol.), 3—5. IV.

Супрасль
„Ludzie i bestie" (radz.), 31. III. —2. IV. „Mój drugi ożenek" (pol.), 3—5. IV.

Чорна Беластоцкая
„Nieletni świadek" (angielski), 31. III. —1. IV. „U progu życia" (angl.), 2—3. IV. „Kopciuszek" (radz.), 4—5. IV.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Sztubak" (czeski), 31. III. — 2. IV. „Ballada huzarska" (radz.), 3—5. IV.

Мілейчыцы
„Ziemia aniołów" (węgierski), 31. III.—2. IV. „Kanciarze i Spółka Akcyjna" (angielski), 3—5.IV.

Нурэц
„Powiernik pań" (franc.), 31.III. —2.IV. „Trzynastego nocą" (bulgarski), 3—5.IV.

Сідра
„Zakochała się dziewczyna" (radz.), 31. III. — 2. IV. „Daleka jest droga" (polski), 3—5. IV.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Stworzenie świata" (czeski), 31. III. — 1. IV. „Zabawa na sto dwa" (angl.), 2—3. IV. „Haszek i jego Szwejk" (radz.), 4—5. IV.

Сухаволя
„Ewakuacja" (radz.), 31. III. — 1. IV. „Weekendy" (pol.), 2—3. IV. „Kiermasz" (NRF), 4—5. IV.

Шудзялава
„Ulica Andrzeja Krutikowa" (radz.), 2—5. IV.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Poślubny rejs" (angl.), 4—5. IV.

Новы Двор
„Smarkula" (pol.), 4—5. IV.

Ружаны Сток
„Karmazynowy pirat" (USA), 31. III. — 2. IV. „Pan bez mieszkania" (jugosł.), 3—5. IV.

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

ПРАЕКТ ПОМНІКА «ШАЛЁНЫМ»
Малюнак **Кукрыніксы**

ДУМКІ ЯСЬКІ АПАЛОНІКА

Згубіўся ў свеце парадоксаў і не можа сам сябе знайсці.

*

Стары Мірон хоча быць карэспандэнтам, але зачаста алоўкі ломяцца.

*

Коля вельмі культурна звярнуўся да маці:
— Навары мне інтэлектуальнай бацеркі з малаком.

*

Цвярозым музыкантам іграць не хочацца.

*

Ад шчырага смеху яшчэ нікому жывот не парваўся.

АБЕД У АГАРОДЗЕ

Чалавек прыйшоў дадому. Жонка падала яму крыху перасолены суп. Нецярплівы муж узяў талерку з супам і выкінуў яе праз акно.

Жонка спакойна бярэ абрус, кладзе туды талеркі, відэльцы, шклянкі і выкідае ўсё гэта праз тое ж акно

— Што ты робіш? — здзіўлена пытае муж.

— А я думала, што ты хочаш абедаць у агародзе, — адказвае жонка.

— А то смешна! Звоніць якраз мой муж і гаворыць, што ён у цябе...

ЭРУДЫТ

— Што вы можаце расказаць аб вялікіх хіміках XVIII стагоддзя?

— Яны ўсе памерлі...

Не здзіўляйся, што той, ад каго пахне дрэнна, любіць, калі яму кадзяць.

Маленькая казка

Пракукавала зязюля.

Рэха дакладна паўтарыла кукаванне:

«І я так умею».

Праспяваў салавей.

Рэха дакладна паўтарыла трэль:

«Я і так умею».

Усіх зацікавіла, што ж яшчэ ўмее таленавітае рэха. Пачалі ўважліва слухаць. Доўга прыслухоўваліся. Рэха маўчала.

Р. Баландзін

МАГНІТАФОН

Заведзены Магнітафон
Чужую мову, дыкцыю
і тон
Мог дасканала перадаць,
Сваіх жа слоў — і двух
не мог звязаць.

І. Кухараў

— Несумленна дзеліш! — закрычаў злодзей на злодзея, калі яны дзялілі крадзенае.

Здарэнне ў дарозе

Манатонна трухае конік. Фурманка на гумовых шынах калышацца, бы лодка на хвалях. Нудна вяртацца з кірмашу па сумнай перадвясенняй дарозе.

Дзядзька Іпат ластарушыў лейцамі, азірнуўся, але не ўбачыў ні пакінутай кампаніі, ні страчанага часу.

Пачалося ўсё звычайна. Зайшоў Іпат у сталовую падмацавацца перад дарогай. Прымасціўся ля занятага століка. Субяседнікі аказаліся свойскімі, падлівалі Іпату прыпраўленае піва і неўзабаве ведалі, што Іпат — гаспадар не лыкам шыты. Адзін з субяседнікаў сказаў:

— Рэдкі ты чалавек, Іпат: у полі дасі кожнаму два ачкі наперад, на кірмашы купца заткнеш за пояс, у гаспадарцы — галава Саламонава, а ў кампаніі ты зямляк, кум, сват, брат.

«Адразу ўбачылі гаспадара ва ўвесь рост», — прыпомніў Іпат і, крутануўшы пугай, паласнуў коніка.

— Ноо, Сівы! Жывей! Ведаеш, каго вязеш!

Конік спыніўся, павярнуў галаву. Чорным вокам пагардліва змерыў Іпата і сказаў:

— Хвалько, не людзі цябе пазналі, а я. Вязу дурня, а ён яшчэ і б'ецца.

Тут конік брыкнуў, ударам у перадок воза выбіў дошку і падрыпаў далей па разбітай дарозе. Здзіўлены Іпат учапіўся ў барты фурманкі і зашаптаў:

— Цуды ў рэшаце, або конь гаворыць чалавечай мовай, або я разумею паконску?

Даехаўшы да скрыжавання, конь павярнуў у лагчыну, а Іпат падумаў: «Ведае дарогу да карыта». І голасна дадаў:

— Кармлю каня, а характару яго не ведаю. Рухайся, Сівы!

Конь фыркнуў, быццам засмяяўшыся, і сказаў:

— Каб цябе кармілі на тым свеце, як ты мяне корміш! Сечку пасыпаеш дзвюма жменямі вотруб'я. Даеш зерне толькі перад палявымі работамі, і то па паўвядра ў суткі. З вышак скідваеш сена, бы кроліку. Корміш па трэцяй катэгорыі, а ездзіць любіш па першай. Паспрабуй даць менш гаручага трактару, ён плюне «пах, пах» і стане.

Тут конь задзёр галаву і закрычаў:

— Апусці пугу, бо паламлю аглоблі, і пашукаеш ветру ў полі!

Іпат самлеў са страху, выпусціў лейцы і паваліўся на сена. Апрытомнеў Іпат каля хаты. Спускаючы з фурманкі зацёкшыя ногі, ён пачуў голас жонкі:

— Палюбуйся на сябе, труп трупам! Змучыўся ў дарозе. Нясе ад цябе, як з вінакурні.

— Ой, жонка, справы незразумелыя, наш конь гаворыць чалавечым голасам, — выпаліў Іпат.

— Здзівіў выдумкай, — іранізавала жонка. — У мяне тут карова спявала песенкі, а свіння трапала «Лявоніху». Марш у хату, грошы выкладвай!

Грамадзяне мілыя, а ўсё-такі, свет створаны цудоўна. Уявіце, што было б, калі б наша жывёла выгаварвала нам праўду, што аб нас думае.

Дзядзька Лявон

Цёшчын перажытак

У адной вёсцы жыла вельмі скупая цёшча. Быў у яе прымак — чалавек працавіты, лагодны. Але за што прымак ні возьмецца, яна крычыць не сваім голасам:

— Гэта маё, не чапай!

Збрыдла яму ўсяму цёшчынаму кланяцца. Вось аднойчы ён прыйшоў дамоў у вясёлым настрою. Глянуў на міску, з якой цёшча ела:

— Гэта твая?

— А мая ж!

Падняў над галавою — трах аб падлогу.

— Гаршкі таксама твае?

— А чые ж!

Пабіў, пакрышыў!

— Вокны твае?

Цёшча бачыць, што зяць можа і хату зруйнаваць, дык кажа:

— Нашы, зяцёк, нашы!

—Хай стаяць!

— А хата твая? Дзе мае запалкі. Давай, жонка, газу!

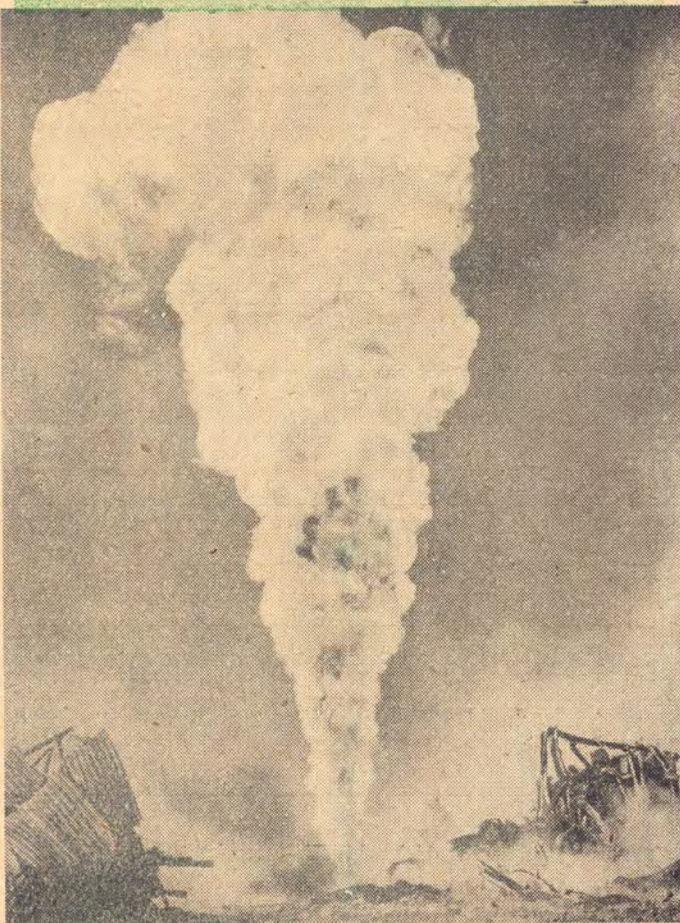
— Наша, Іване, наша!

З таго часу цёшча навучылася на ўсё казаць — наша!

І гэта малеча будзе мяне галіць?
— Не турбуйцеся, я даў яму тупую брытву.

УСЯЧЫНА

Вогненны слуп...

...б'е са шчыліны ў нафтавай капальні ў Венесуэле (рэспубліка ў Паўднёвай Амерыцы). Такі пажар цягнецца цэлымі месяцамі: каб яго пагасіць патрэбна вялікай адвагі і ўмеласці спецыялістаў - пажарнікаў. **(а-ся)**

ЖЫВЫЯ ЎПРЫГОЖАННІ

Сярод англійскага вышэйшага свету ў моду ўваходзіць новы від упрыгожанняў — жывыя жукі на ланцужку, што носяцца на руцэ або на грудзях. Уладальніцай найбольш дарагога ўпрыгожання такога роду з'яўляецца місіс Мак Гарвей. Яе жук буйнай і рэдкай пароды дастаўлен з Паўднёвай Афрыкі. Пры належным доглядзе ён можа пражыць восем гадоў. Распрацавана спецыяльная працэдура кармлення і догляду жука. Жук баіцца холаду, лёгка прастуджваецца. Галава і спіна жука ўпрыгожаны арнаментам з брыльянтаў. за якімі трэба сачыць, каб не згубіліся.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе **Ірэны Карповіч** з Беластока, **Ірэны Гарбачэўскай** з Луплянкі, Беластоцкага павета, **Ніны Парэмскай** са Страшава, Беластоцкага павета, змяшчаем папулярную песню

BIAŁE NOCE

Zakochała się noc w mieście pięknym, jak sen
I dlatego tam są noce białe, jak dzień.
Jeśli ktoś przeżył noc w Leningradzie choć raz
Ten pokochał to miasto, jak ja.
Jeśli ktoś przeżył noc w Leningradzie choć raz
Ten pokochał to miasto, jak ja.

Fale Newy co noc są zwierciadłem dla gwiazd
Idąc mostem co krok, Leningrady lśnią dwa.
Jeśli ktoś widział noc tam nad Newą choć raz
Ten pokocha tę rzekę, jak ja...
Jeśli ktoś widział noc tam nad Newą choć raz
Ten pokocha tę rzekę, jak ja...

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458, Bltk L-3

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024